

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — »Slovenski Narod« selja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODEUZNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 100.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

LJUBLJANSKE KOMUNALNE ZADEVE

Seja občinske uprave — Izprememba pravil Mestne hranilnice — Povečanje varnosti hranilnih vlog

Ljubljana, 10. septembra.
Včeraj popoldne se je ljubljanski občinski svet zopet sestel k redni javni seji. Zupan dr. Puc je v predsedstvenih naznanilih najprej poročal, da so se zastopniki ljubljanskega mesta udeležili »seskokolskega zleta v Pragi, nato pa se je v toplih besedah spomnil 14. julija umrlega univ. prof. dr. Jesenka, učenjaka svetovnega slovesa, velikega športnega organizatorja in navdušenega prijatelja naše Ljubljane, nadalje 2. avgusta umrlega sodnega svetnika v p. skladatelja Oskarja Deva, ki ima velike zasluge za slavo naše slovenske pesmi, in končno 18. avgusta v Podnartu preminulega veleposelnika Josipa Pogacnika, prvega predsednika narodne vlade. Občinski svetniki so županove spominske besede poslušali stoje in poklonom zaključili trikrat elava. Nato je občinski svet prešel na dnevni red in rešil najprej več finančnih zadev. Poročal je načelnik finančnega oddelka, obč. svetnik Ivan Tavčar.

Zgradba trgovske akademije

Na prošnjo društva za zgradbo trgovske akademije predlaga fin. odsek: 1. mestna občina najame za zgradbo šolskega poslopja državne trgovske akademije in državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani pri Državn. hipotekarni banki posojilo v znesku 6.500.000 Din proti 8-odstotnemu obrestovanju in 2-odstotni amortizaciji, 2. posojilo se najame, ako društvo »Trgovska akademija« prepiše svoja zemljišča na ime mestne občine in sklene s državo vsaj 20-letno najemniško pogodbo, v kateri bo določena najemnina v letnem iznosu 400.000 Din; 3. k ostalemu znesku 250.000 Din, ki bo potreben za letno obrestovanje in amortizacijo »prispeva mestna občina 150.000 Din, za 100.000 Din pa naj se izposluje obveza banke uprave za redno letno prispevanje za dobo 20 let; 4. proračunska vsota (6.500.000 Din) se ne sme prekoračiti; 5. v svrhu kontrole inenunje mestna občina po dva zastopnika in gradbeni odbor in v nadzorstvo. Predlog finančnega odbora je bil soglasno sprejet.

Zaključni računi

Mestne hranilnice

Nato je občinski svet brez debate odobril računsko zaključke Mestne hranilnice ljubljanske in njenega kreditnega društva za l. 1931. Bilanca Mestne hranilnice ljubljanske izkazuje čistega dobička za l. 1931 Din 1.421.887,10, za njeno kreditno društvo pa čist dobiček 176.308,82 Din.

Razne finančne zadeve

Občinski svet je nadalje sklenil, da se mag. uradniku Cirilu Tavčarju, ki si je zgradil pri mestnem kopališču v Kolesarji hišo, proda 115 kv. m mestnega sveta po 20 Din, da bo lahko arondiral svojo parcelo. Istotako se Gustavu Ajdiču za isto ceno proda mestni svet, na katerem si je zgradil hišo. Franji Sušteršič se proda 507 kv. m mestnega sveta po 20 Din, F. S. Finžgarju, dr. A. Zupanu in Aleks. Bajtu pa se proda zaproseni svet v kat. občini kapucinsko predmestje kv. m po 30 Din, Mariji Poverber se odprda za 30 dinov mestni svet kv. m po 20 Din. »Zadruha državnih uslužbencev za nabavo stanovanj« je bila na prošnjo oproščena plačevanja prispevanja v svojstvu prodajalke in kupovalke, kar pa ne velja za posamezne člane. »Kolo jugoslovenskih sester« v Ljubljani je zaprosilo za odpis dolga v znesku Din 40.200, ki jih je svoj čas prejelo od mestne občine za nakup hiše v Kraljevi in ki ga še ni moglo povrniti. Sklenjeno je bilo na predlog finančnega oddelka, da se ta dolg ne odpiše, pač pa naj Kolo na račun tega dolga prevzame vsako leto najmanj 10. otrok v svojo kolonijo v Kraljevico, ki jih bo mesto predlagalo.

Gradbene zadeve

Za gradbeni odsek je poročal njegov načelnik podžupan J. A. C. Ugodeno je bilo parcelacijskim prošnjam Antona in Josipa Lovšina v Japljevi ulici, Marije Poznič v Dermotovi ulici, Ivana Šimenca v Tobačni ulici, Filipa Podbevška v Triglavski ulici, Jožeta Pelikana v Kolesarji, Antona in Elizabete Velkavrh v Verovškovi ulici in Josipa Tonila v Domobranski ulici. Formalno se ugodno prošnji za parcelacijo inž. Dukiča in inž. Sterna v smislu razsodbe banke uprave na rekurs Knezovih dedičev proti zavidavi Puharjeve ulice v tem smislu, da se vogalne hiše znižajo za eno nadstropje. Zavrnjena je bila ponudba Rudolfa Čika za zamenjavo mestnega sveta. Isto tako je bila odklonjena ponudba Franca Bregarja za odkup njegovega sveta. Občinski svet je nadalje sklenil, da se opusti zahteva, naj odstopi Stavbna družba d. d. že sedaj v svetokriški okraju svet za ceto. Pokojniški zavod je zaprosil naj bi se regulacijska črta Dunajske ceste potegnita vzporedno s črto Knezovega poslopja, tako da bi prišel nebotičnik do polne veljave. Prošnja je bila odklonjena s motivacijo, da bi se s tem prekršilo že od banke uprave odobreni regulacijski načrt in da nima občina sredstev za odkup sveta. Ničesar pa ne bi imela občina proti temu, ako bi

se Pokojniški zavod v tem smislu soodružel z inž. Dukičem, ki namerava zgraditi svet med Gajevo in Puharjevo ulico. Francu Kunovarju v svetokriškem okraju se začasno dovoli napraviti vrtnarije na onem delu zemljišča, ki je po regulacijskem načrtu določen za javni park.

Regulacija Ljubljane

Načelnik gradbenega oddelka je končno sprico ponovnih pritožb zaradi smrada iz Ljubljane ugotovil, da Ljubljane ne regulira mestna občina, ampak skupnost države, mesta, banovine in barjanskega odbora. Vsa dela vodi terenska sekcija, ki je organ države, in ne mestni gradbeni urad. Pred mesecem dni je šlo za to, da se reši kredit enega milijona dinarjev iz lanskega državnega proračuna. Država je dovolila tudi naknadni kredit 750.000 Din, pogoj pa je bil, da bo delo dovršeno do 31. julija letos. To se je posreželo na ta način, da se je napravila zatvornica; izmed občanov ni nihče zbolel, dobil pa se je vendarle kredit 750.000 Din. V tej dobi, ko se dela niso smela prekiniti, se je zatvornica odpirala samo enkrat na teden, sedaj pa, ko so končana, se bo po dvakrat na teden. V drugi etapi se bodo vršila regulacijska dela od kavarnice Prešeren do šentpeterske vojašnice, torej v tistem delu Ljubljane, kjer obstajajo že glavni odvodni kanali, zaradi česar ne bo nobene nevarnosti več, da bi povzročila regulacija Ljubljane še tak smrad kakor doslej. Oferte za ta nadaljnja dela bodo že jutri odprte.

Personalne zadeve

Za personalni pravni odsek je poročal njegov načelnik obč. svet. dr. Bohinjec o raznih prošnjah za sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo na podlagi 10letnega bivanja in za zagotovitev domovinstva.

Reforme v Mestni hranilnici

Občinskemu svetu je bil predložen načrt novih pravil Mestne hranilnice ljubljanske, ki ga je izdelal njen upravni odbor ter dodatni predlogi, ki jih je izdelal personalni-pravni odsek občinskega sveta. O tem načrtu in dodatnih predlogih je občinski poročal občinski svetnik dr. Bohinjec. Iz poročila posnemamo:

Mestna hranilnica ljubljanska spada med pupilarne varne regulativne hranilnice. Značaj Mestne hranilnice mora biti obkrožen, pri njej morajo biti do skrajnosti za varovani interesi, predvsem varnost vlog vlagateljev, hranilnica pa mora v celotnem svojem poslovanju predvsem zasledovati socialne in kulturne potrebe interesentov in javnosti. Zato mora biti pri hranilnici izključen vsak moment spekulacije ali riskantnih poslov, izključen na mora biti tudi vsak moment neutemeljenega dobička, ki bi šel preko normalnih mej stvarnih potreb, katere narekuje redno in varno delovanje gospodarstva zavoda.

V smislu zakonitih določb je dolžnost regulativnih hranilnic, da polagoma izboljšujejo položaj revnejšega prebivalstva, da ustvarjajo smisel za štednje in možnost, da tudi manj premožni prebivalstvo nalaga svoje skromne prihranke varno in plodno, ne da bi prišlo v najmanjšo nevarnost, da vloge ali del vlog izgubi. Zato pravi regulativ, ki je sicer še iz l. 1844, pa je še vedno v mnogih svojih določbah aktualen, da so za ustanavljanje regulativnih hranilnic predvsem poklicana društva dobrih ljudi, prijateljev ljudstva, ki imajo namen, da preko hranilnice vrše važne socialne funkcije. Regulativne hranilnice so zato socialne ustanove. K izvrševanju socialnih nalog so v prvi vrsti poklicane občine, zlasti večje. Zato je regulativno specijelno podčrtal važnost in pomen občinskih hranilnic, ki naj posredujejo pod nadzorstvom občin s tendencami komunalno-socialnih potreb in nalog občine. Najbistvenejša socialna dolžnost občine je, da z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo jamči za obveznosti, zlasti za vloge pri svojih hranilnicah. Zato je samo naravno, ako mora biti za poslovanje obč. hranilnic v prvi vrsti odgovorna obč. uprava, ki vrši svoje dolžnosti napram javnosti posredno po svojih posebnih organih pri hranilnici, kateri se morajo zavedati, da imajo izvrševati važne komunalno-socialne funkcije občine, katere obstojajo poleg širjenja in možnosti smisla za štednje in varnosti prištedenih sredstev zlasti še v dvigovanju narodnega gospodarstva s cenejšimi krediti in posojili ne samo posameznikom, pač pa v prvi vrsti zlasti občinam in drugim občinskim korporacijam. Nadaljnja važna komunalno-socialna funkcija hranilnic je v tem, da iz čistega dobička ustvarjajo dobra dela na polju splošnih socialnih in kulturnih potreb zlasti malih vlagateljev.

Da morejo hranilnice izvrševati te važne socialne naloge je v glavnem potrebno: 1. Zadoštno jamstvo za varnost vlog, ki ga dosega po pravila na ta način, da ustvarjajo najširše jamstvo mestne občine za vse vloge in obresti in za vse druge obveznosti Mestne hranilnice. To jamstvo pa je sigurno-le takrat, ako je občina finančno

jaka in gospodarsko dobro urejena, tako da to jamstvo tudi pri bistvenejši izpremenjenosti denarnih razmerah ni ogroženo. Za kritje obveznosti hranilnice mora biti ustvarjen zadostno močan rezervni fond, ki se ne sme uporabljati v druge svrhe kakor za kritje izgub, t. j. za varnost vlog. Uporaba rezervnega fonda sme biti le takda, da služi stalno svojemu namenu. Ta načela so sprejeta v § 5. pravil. Zaradi večje varnosti more hranilnica ustanavljati še specialne rezervne fonde.

2. Zadoštno nadzorstvo nad poslovanjem hranilnice, ki je določeno v § 2. pravil, po katerem je Mestna hranilnica pod nadzorstvom državne oblasti in mestnega zastopa (§ 11). Tudi v razširjenju področja upravnega odbora (§ 13) in v omejitvi področja ravnanjstva (§ 15) je podano večje jamstvo za previdno in solidno poslovanje hranilnice.

Vsi važnejši sklepi spadajo pod odobritev državne nadzorne oblasti. Važnejši sklepi, ki spadajo pod odobritev državne nadzorne oblasti, spadajo prav tako pod odobritev občinskega zastopa, kor majo za poslovanje hranilnice v smislu § 22. regulativa veljati analogno isti predpisi kakor za gospodarstvo v mestni občini. Delokrog mestnega zastopa je začrtan v § 11. pravil na ta način, da ima občinski zastopnik originarno in inicijativno pravico, da v potrebi poseže v delovanje hranilnice in izvede potrebne reforme. Jasno je, da mora imeti župan in občinski zastopnik stalno pravico do revizije poslovanja hranilnice. Glasovi, ki odrekajo občini široko nadzorstveno pravico, niso utemeljeni, ker nosi pač občina vso materijalno odgovornost za hranilnico. Taki glasovi bi bili morda utemeljeni, če bi obstajala bojazan, da bi blagajna Mestne hranilnice postala blagajna za mestno občino. To pa je pri urejeni občini, ki posluje po urejenih proračunih in stoji pod nadzorstvom državne oblasti, izključeno in nemogoče. Zato tudi ni potrebno, da se statutarno omeji zadolžitev občine — ustanoviteljice pri svoji hranilnici. To omejitev regulira že sam občinski zastopnik in pa državna nadzorna oblast, ko izdaja dovoljenja za zadolžitve in si mora tudi hranilnica po § 7. točka 2. za posojila občinam izposlovati dovoljenje državne nadzorne oblasti. Za večja posojila in denarne transakcije je potrebna dve tretjinska večina (§ 17). Predsednik ima pravico ustavitve sklepov (§ 17).

3. Izključitev spekulativnih poslov. V tem pogledu dajejo določbe § 7. in § 42, 43 in § 12. novih pravil zadostno jamstvo. Posojila na nepremičninah morajo biti pupilarno varna, na vrednostne papirje varna do tri četrtine borzne vrednosti. Pri večjih posojilih in transakcijah je potrebna odobritev državne nadzorne oblasti.

Hranilnica je kupovanje deviz in valut sicer dovoljeno, toda to pravico hranilnice more vedno preklicati nadzorna oblast, upravni odbor in pa predsednik (§ 7. točka 8, 2. odstavek), kakor hitro bi mogli taki posli postati nevarni. Posojila in transakcije po § 7. točka 8. (nakup vrednostnih papirjev), po točki 7. (nakup deviz), po točki 12. (podpisovanje inozemskih posojil) ne smejo presegati 25 odstotkov stanja vlog.

Posojila na industrijska podjetja, kamolome in gozdove morajo biti pupilarno varna, t. j. pupilarno varnost morajo nuditi zemljišča in stavbišča ter posojila neglede na uporabo v industrijske svrhe, pri gozdarstvu in vinogradništvu pa ne glede na pomlajevanje samo z ozirom na osnovno vrednost. Ta določba preprečuje riskantna posojila v industrijska podjetja.

4. V upravnem odboru smejo poslovati samo gospodarsko in moralno ugodni zastopniki občine in javnosti. Zato so izključene osebe, ki se udeležijo pri drugih denarnih zadevah, kar velja tudi za uradništvo. Take osebe tudi ne smejo biti delegati Mestne hranilnice v tak zavod. Izključene so osebe, ki so bile v konkurenci ali v poravnalnem postopanju itd. Po teh načelih je sestavljati kandidatne liste, pri čemer je upoštevati tudi to, da imajo vlagatelji sami primerno zastopstvo v upravi hranilnice. V upoštevanju vrednih primerih mora biti dana možnost izključitve in odstranitve obkrožnika, ki bi s svojim poslovanjem škodoval interesom hranilnice.

Primereno izpremenjenim denarnim priključam in potrebam gospodarstva mora biti področje hranilnice, ako boče vršiti svoje osnovne funkcije brezhibno, da vloge primerno visoko obrestuje in daje nizka posojila, razširjeno tudi na novejšie denarne transakcije. Zato je v § 7. to področje razširjeno na nakup vrednostnih papirjev, na nakup in graditev nepremičnin, na nakup deviz in valut, na inkaso zapadlih kuponov, na eskompt in reeskompt lastnih vrednostnih papirjev za pridobivanje večjih likvidnih sredstev in na podpisovanje emisij tuzemskih javnih posojil. Pri tem mora biti seveda izključena vsaka spekulacija, kar naj se doseže: 1. z dvotretjinsko večino upravnega odbora, 2. z dovoljenjem nadzorne oblasti in 3. z omejitvijo na največ 25 odstotkov stanja vlog. Glede jamstev veljajo isti predpisi kakor za ostale denarne transakcije. Nalaganje imovine v druge denar-

Sreski odbor JRKD za mesto Ljubljano
sklicuje za nedeljo, 11. t. m. ob 10. uri dopoldne v veliko dvorano hotela Union

JAVNO ZBOROVANJE

Poročal bo ljubljanski poslanec minister dr. Albert Kramer. Nadalje bodo na zborovanju govorili:

Nikola Uzunović, bivši ministrski predsednik, predsednik glavnega odbora JRKD;

dr. Kosta Kumanudi, predsednik Narodne skupščine;

Ivan Pucelj, minister za socialno politiko in narodno zdravje;

inž. Lazar Radivojevič, minister za promet;

Juraj Demetrovič, minister za kmetijstvo;

Ivan Mohorič, minister za trgovino in industrijo;

senatorji in narodni poslanci iz raznih krajev države.

Predsednika gg. Uzunović in dr. Kumanudi, gg. ministri dr. Kramer, Ivan Pucelj, Juraj Demetrovič, inž. Laza Radivojevič in Ivan Mohorič ter gg. senatorja in narodni poslanci se bodo priključili v Ljubljano jutri zjutraj ob 8. z

beograjskim brzovlakom. Na kolodvoru bodo odlične goste, voditelje naše državne politike, prijateljsko sprejeli odborniki in drugi člani ljubljanskih krajevnih organizacij JRKD.

ne zavode je omejeno v zvezi z drugim poslani na 25 odstotkov stanja vlog (§ 9. 2. odst.) in dopustno le s sklepom upravnega odbora, ne pa s sklepom ravnanjstva.

Za varnost vlog je važna določba § 53, po kateri naj bodo posli komisarija hranilnice omejeni le na redne tekoče posle, brez pravice podeljevanja večjih posojil ali izvrševanja večjih transakcij, ker je nevarno, ako bi smela ena sama oseba preširoko razpolagati s hranilničnim imetjem.

Sestavo upravnega odbora ureja § 12, po katerem ima občinska uprava sama pravico, da v izjemnih primerih posamezne odbornike razreši, če bi škodovali interesom hranilnice. Istotako ima upravni odbor pravico, da predlaga razrešitev takega odbornika.

Naravno je, da morejo priti v upravni odbor samo osebe, ki nudijo popolno jamstvo, da bodo poznali samo interese Mestne hranilnice. Ta namen ima § 12 točka a in pa določba § 22, ki je raztegnjena tudi na člane upravnega odbora.

Statut ne dopušča, da bi mogli biti člani uprave aktivni in upokojeni uslužbeni mestne občine in njenih zavodov ali podjetij. To je razumljivo, kor spadajo tudi upokojeni pod disciplinsko oblast mestne občine in bi se mogli dogoditi primeri, da bi ta odvisnost škodljivo vplivala na zadržanje takega odbornika v upravnem odboru hranilnice. Enako določba ima tudi onemutek novega zakona o regulativnih hranilnicah in osmrtke vzornega statuta. Ta določba je le logična posledica našel pragmatike. V zvezi s tem je potrebno omejit, da uradniki Mestne hranilnice tudi ne smejo biti člani uprav drugih podjetij ali denarnih zavodov. Nadaljnje določbe imajo namen, da preprečijo izvolitev oseb, proti katerim vlada v javnosti nezaupanje iz gospodarskih, moralnih ali drugih razlogov. Tu mora biti obč. uprava pri sestavi kandidatne liste zelo previdna. Statut našteva razloge samo eksemplativno, ker je izpitna navedba razlogov izključitve nemogoča. Osební interesi morajo biti dosledno izključeni.

Področje upravnega odbora je razširjeno tako, da spada celotno vodstvo zavoda v pristojnost upravnega odbora in sta ravnanjstvo ter uradništvo samo izvršni organ upravnega odbora. Ravnanjstvu je področje skrajno na opravljanje tekočih poslov in na reševanje manjš važnih uradnih poslov, zlasti na dovoljevanje posojil do zneska Din 100.000, kar velja tudi za druge denarne transakcije. Seveda je tu mišljeno posojilo eni stranki z enkratnimi ali večkratnimi posojili ne glede na časovno omejitve.

Predsednik ima pravico zadržanja in ustavitve sklepov tako ravnanjstva, kakor tudi upravnega odbora. Predsednik more ukinuti tudi nakupovanje deviz in valut (§ 7. točka 8, 2. odstavek). Predsednik vedno soglasuje ter je v primeru enakosti glasov njegov glas odločujoč. Predsednik ima največjo odgovornost in zato je prav, ako so tudi njegove pravice razširjene.

Vse podrobnosti glede sej (sestave zastopstva, načina glasovanja, referiranja itd.) spadajo v poslovnik (§ 21a).

Dvotretjinska navzočnost je potrebna za izpremembo statuta in za likvidacijo hranilnice.

Nova je določba, da morajo člani upravnega odbora podati pred županom posebno zaozljubo, kar je povsem naravno, ker razpolagajo odborniki indirektno s premoženjem mestne občine, pri kateri morajo tudi obč. svetniki biti zapreženi.

V slučaju likvidacije občina ni dolžna prevzeti vseh uslužbenecov. Prevzame le one, ki še nimajo pravice do 80 odstotkov pokojnine. Občina je predkazniti iz pokojninskega fonda hranilnice premijske rezerve. Občina ne jamči za pokojninske obveznosti namočenecov (§ 18).

nja vlog s primernimi dogovori prepreči nenadno in previsoko dvigovanje vlog. Zato mora imeti upravni odbor pravico, da v izrednih razmerah sprejme sklepe, ki so potrebni v interesu hranilnice in vlagateljev (§ 29. zadnji odstavek).

Vlagatelji imajo zaradi krititve pravil pravico pritožbe na nadzorno oblast (§ 51). Predlagana izprememba pravil je v popolnem skladu z obstoječimi zakonitimi predpisi, zlasti glede na § 6. regulativa za hranilnice.

Končno je prosil poročevalca dr. Bohinjec, da naj občinska uprava predlagana pravila sprejme soglasno in tako omogoči, da se ustvarijo za hranilnično poslovanje osnove, kakršne zahtevajo današnje razmere. Po sprejetju in potrditvi pravil se ima takoj voliti nova uprava hranilnice. Predlagal je, naj občinska uprava sklene, da se ravnanjstvu Mestne hranilnice ljubljanske naloži, naj najpozneje do 15. januarja predloži občinskemu svetu poslovnik, ki ga določajo hranilnična pravila in pragmatika za hranilnično uslužbenstvo.

Poslovnik mora vsebovati: a) način poslovanja hranilnične uprave in njenih funkcionarjev; b) organizacijo uradništva in poslovov; c) natančen popis, kako se posamezni posli izvršujejo, odnosno bi se morali izvrševati; d) način cenitve v zastavo ponudbenih nepremičnin; e) določbe za izpite, činovne nazive in razvrstitve uslužbenecov.

Za sestavo poslovnika se določajo poleg direktorja še vodje oddelkov, tako da bo tozadevni odsek imel najmanj 6 uradnih oseb.

V debati je predlagal obč. svetnik in predsednik Mestne hranilnice g. Sušnik več sprememb, na katere je referent pristal. Obč. svetnik Urbas je predlagal, naj se določi, da v upravni odbor ne morejo biti voljene osebe, ki so člani uprave drugih večjih zasebnih gosp. zavodov. Svetnik Pippenger je predlagal, naj se črta določba, po kateri upokojeni mestni uslužbenec ne bi smeli biti člani upravnega odbora Mestne hranilnice.

Zupan dr. Puc je izjavil, da je bila Mestna hranilnica ljubljanska vedno zavod, ki je užival največje zaupanje vsega prebivalstva Slovenije. To zaupanje se tudi ni poslabšalo v času, ko je gospodarsko življenje doživelo krizo. Če se je poslabšalo zaupanje, se je poslabšalo samo v vrednosti našega denarja zaradi raznih izmišljenih govoric in tisti, ki so pod vplivom teh govoric dvigali denar, so samo še v naprej pospeševali padec vrednosti denarja ter obenem povečavali ostopost današnjih krize. Kakor je razvidno iz odobrenega računskega zaključka za l. 1931, so kljub krizi vloge narasle v primeri s prejšnjimi leti. Zavedati pa se je treba, da gospodarska kriza še ni končana, zaradi česar je bilo nujno potrebno, da se prilagodi pravila Mestne hranilnice sedanjemu stanju. Če obstoji zaupanje v Mestno hranilnico, je v interesu nasamih, da se še poveča in da se nudi vsakemu vložniku absolutna varnost, tako da bo vedel, da se mu absolutno ni treba bati za njegov denar. Ako se hoče zaupanje povečati, je potrebno, da se dobi večja varnost za vloge, kar se more doseči samo na ta način, da se poostri kontrola. Nova pravila imajo edino ta namen, da poostre nadzorstvo in da razširijo odgovornost na čim širši krog činiteljev. Vlagatelji se morajo zavedati, da je denar zaupan ljudem, ki ne spekulirajo z njim. Zato je tudi prav, da nova pravila določajo zmanjšanje področja onih faktorjev, ki so imeli doslej glavno moč v svojih rokah, namreč ravnanjstva, in da se poveri večje področje upravnemu odboru, s čemer pa se nikakor ne izreka nezaupanje sedanjemu ravnanjstvu. Razen tega je poostrena kontrola tudi v toliko, da mora o gotovih tvereh sklepati tudi občinski odbor ter jih potrditi nadzorstvena oblast. To velja zlasti za nakup premičnin ali vrednostnih papirjev. Sicer se bo morda na ta način nekoliko povečalo poslovanje hranilnice, vendar je pa vsekakor boljše, da se zaupanje javnosti ne izpostavlja nobenemu dvomu. Končno so

bile izpremembe potrebne tudi zaradi zahtev modernega časa. Zadnja pravila so bila odobrena l. 1908. in od tedaj se je mnogo spremenilo. Predpisi v Mestni hranilnici niso več zadostovali za moderno poslovanje, zato je bilo nujno potrebno, da je Mestna hranilnica v marsikaterem delu poslovala drugače, kakor so predpisovali statuti. Temu stanju se mora vsakokrat napraviti konec ker mora biti vsako poslovno Mestne hranilnice samo statutarno. Končno je župan izjavil, da nima ničesar proti temu, ako sprejme občinski svet predlog občinskega svetnika Pippenbacherja, ker bistvene razlike v tem pogledu ni, priporočal pa je občinskemu svetu, naj predlagana pravila po možnosti sprejme soglasno.

Poročevalec dr. Bohinjec je izjavil, da pristaja na izpremembe predloge obč. svet. Gušnika, kakor tudi obč. svetnika Urbasa glede predloga obč. svetnika Pippenbacherja, po katerem naj se ukine določba, da ne smejo biti upokojeni mestni uslužbenici voljeni v upravni odbor Mestne hranilnice pa je bil mnenja, da je bila ta določba sprejeta še iz prejšnjih stanov prav. zaradi česar ne vidi potrebe njene ukinitve. Pri glasovanju so bila nova pravila soglasno sprejeta, en bloc, razen § 12, za katerega so bili predloženi izpremenljivi predlogi. Pri glasovanju o § 12, je bil predlog občinskega svetnika Pippenbacherja odklonjen. S tem so bila nova pravila Mestne hranilnice uveljavljena.

Za obnovo III. državne realne gimnazije

Po končanem dnevnem redu je podžupan prof. Jarc vložil in utemeljeval nujni predlog, naj mestno načelstvo posreduje pri kompetentni državni oblasti, da se obnovi

Življenje na živilskem trgu

Tudi danes je bilo na trgu vsega dovolj, največ pa sadja

Ljubljana, 10. sept.

aval na živilskem trgu je danes postal. Mnogi prodajalci pač nočejo več priti na trg, ker imajo slabe izkušnje. Poleg tega pa imajo kmetije tudi zdaj na jesen največ dela ter se nimajo časa muditi na trgu. V sredo pred praznikom je bil trg mnogo bolj založen kot danes. Seveda je pa bilo tudi danes vsega dovolj, največ sadja. Zdi se, da velesojem vpliva tudi na trg, ker gospodinjstvom mnogo bolj barantajo, čeprav se cene niso zvišale. Velesojem vpliva na trg tudi tako, da je na trgu manj branjecev, ker mnogi prodajajo sadje pred vhodom na velesojem in na velesojem samem.

Na Pogačarjevem trgu, kjer prodajajo sadje na dobelo, je vsak dan cela gora zabojev s sadjem ter grozdjem; nedvomno gre to sadje v denar, sicer bi se trgovci ne zalagali tako z njim. Sadni trg je pa tudi vedno najbolj živahen na živilskem trgu. Danes je bil založen še precej z jagodami. Ki njihova sezona tako dolgo traja. Bilo je dovolj borovnic, ki so jih prodajali po 2,50 Din liter. Rdečih malin ni več mnogo, cena se pa še ni zvišala, prodajajo jih po 5 dinarjev liter. Mnog je črnih malin, ki so po 1,50 Din liter, brusnic je pa čedalje več. Brusnice so gospodinjstvom doslej najraje kupovale in jih ni bilo nikdar dovolj na trgu, zdaj pa samo barantajo zanje. Prodajalke jih kupujejo po zabojih, povprečno po 150 Din. Neka prodajalka je tožila, da je izkupila za zaboj jagod samo 60 Din, plačala pa 100 Din. Prodajalci, ki prodajajo grozdje ter drugo sadje, morajo imeti potrdilo, da prodajajo res svoje pridelke, sicer pa obrtnico. Menda jih je zaradi tega nekoliko manj. Konkurenca na sadnem trgu je pa kljub temu zelo ostra. Najlepše sadje, bodisi jabolka ali češnje prodajajo kg po 4 Din, konkurenti pa znižujejo ceno, če le morejo, da lahko dobiš lepo sadje celo po 1,75 Din kg. Grozdje je po 4 Din kg, tako poceni se ni bilo nikdar v Ljubljani.

Zadnji dan strelskih tekem

Najboljši strellec v državi je po splošni sodbi Mariborčan prof. Pero Cestnik

Ljubljana, 10. septembra.

Danes je zadnji dan strelskih tekem za državno prvenstvo. Poročali smo že, da je udeležba ogromna, zaradi česar je tekmovalstvo prav počasi napredovalo. Dnevno je padlo okrog 5000 strelcov in lahko računamo, da je bilo vse dni skupno oddanih nad 30.000 strelcov. Podrobni rezultati tekmovalstva se niso znani, ker jih bo komisija šele popoldne pregledala in izračunala, vendar smo pri nekaterih tarčah že dobili dovolj jasno sliko o končnem rezultatu.

Za izvrstnega strelca se je izkazal Mariborčan prof. Pero Cestnik, ki je pri mnogih vrstah orožja dosegel prva mesta in ga splošno smatrajo za najboljšega strelca v državi. Prav nič slabši niso nekateri Beograščani, tako sodni polkovnik v pok. Miličević ter inž. Jocić. Prav lep uspeh beleži tudi polkovnik Ljuba Novaković iz Ljubljane, ki bo predvidoma zmagovalac v streljanju na tarčo »Četinjec«. Naravnost neverjeten uspeh je dosegel Slovence pešadijski kapetan Reš iz Novga Sada, ki je pri brzostrelnem tekmovalstvu, pri katerem je treba v eni minuti oddati 10 strelcov, dosegel od 100 možnih točk 71 dočim so vsi ostali tekmovalci dosegli komaj 50.

Posamezni rezultati so: Vojaški samokres (razdalja 25 m): 1. Čepkovič (Beograd) 154 točk, 2. polk. v pok. Miličević (Beograd) 152, 3. Cestnik (Maribor) 151 točk, 4. kap. Per iz Ljubljane. Ostali plasirani so dosegli od 135 točk, med njimi je tudi več domačinov. Vsa tekmovalca je oddal 20 strelcov v dveh serijah po 10, dosegljivih točk je bilo 200.

Malokalibrska na 50 m: 1. inž. Jocić 248, 2. prof. Cestnik 239. Preostala mesta se niso točno ugotovljena. Za tretje mesto pride v poštev več strelcev z enakim številom točk. Streljalo se je vseh treh legah (kleče, stoje, leže). V vsaki legi je tekmovalac oddal po 10 strelcov, skupaj torej 30. Dosegljivih točk 800.

Tarča »Četinjec«: Tu bo zmagal predvidoma polkovnik Ljuba Novaković (Ljubljana), drugi bo na najboljšo Sava Milenković (Kragujevac). Ostala mesta še niso določena, vendar pa je sigurno, da bo med prvimi mnogo Slovencev, zlasti Mariborčanov in

ukinjena tretja realna gimnazija v Ljubljani. Sedanji dve realni gimnaziji imata 60 razredov, kakor so jih imeli prej vse tri realne gimnazije. Razredi, posebno nižji, pa so prenapolnjeni, tako da imajo razredi preko 50 in celo preko 60 učencev, kar je za koristno pouk nemogoč položaj. Nadalje se godi Ljubljani krivica, ker ima Ljubljana le tri državne gimnazije, dočim ima Zagreb pet možkih in dve ženski. Ljubljana pa nima sploh nobene ženske državne gimnazije. Sledajti je podžupan omenil še materialno škodo, ki jo bo morala utrpeti država, ko razveljavi najemno pogodbo za lokalne tretje realne gimnazije in bo morala šolsko poslopje vzpostaviti v prejšnji stan, kar bo stalo drago preko pol milijona dinarjev.

Preimenovanje ulice

Obč. svetnik Pippenbacher je vprašal, kako je za realizacijo sklepa občinskega sveta, s katerim sta bili pred meseci preimenovani dve ljubljanski ulici, in sicer Dunajska cesta in Škofja ulica.

G. župan je pojasnil, da se po predpisih mora vsak sklep o preimenovanju ulic predložiti nadzorstveni oblasti. Občina je prošla bansko upravo, naj odobri ta sklep, nima pa še rešitve. G. župan je prepričan, da bo banska uprava odobrila ta sklep. Čim se bo to zgodilo, se bo sklep takoj realiziral.

Nato je župan ob pol 8. zvečer zaključil javno sejo in odredil tajno sejo, na kateri je bil odobren pravilnik o funkcijah in gradbenih dokladah, o nagradah za česturno delo in o potovalnih pristojbinah. Nadalje je bila sklenjena delna izprememba »Smernic o službeni kvalifikaciji. Slednjice je občinski svet rešil v tajni seji še nekatere manjše personalne zadeve.

Največ je belokranjskega. Belokranjci zelo konkurirajo prekupčevalcem iz južnih krajev, zato je pa tudi grozdje tako poceni. Na Sv. Petra nasipu, kjer je trg s pridelki na dobelo, je bilo danes mnogo krompirja, kupcev pa ni. Krompir so ponujali po 75 par kg. Po isti ceni si ga lahko dobiš tudi na drobno na živilskem trgu. Ljudje baje nimajo denarja, da bi kupili več krompirja skupaj ter raje kupujejo živila na drobno, saj nimajo tako nič več izdatkov. Na Sv. Petra nasipu niso prodali zelja, ker ga v okolici Ljubljane ni zaradi suše. Na živilskem trgu je pa dovolj zeljnatih glav, ki niso nič dražje kot so bile lani. Najlepšo glavo dobiš po 2 Din. Le salata ni več tako poceni kot je bila prejšnje mesece, pač zaradi suše. Vendar dobiš že celo kosarico endivije za dinar, t. j. 6 do 8 salnatih glav. V tem suhem vremenu pa zelo uspeva paradajžki, zato so tudi letos tako poceni. Lani so bili po 4 Din kg, letos jih pa prodajajo po 1,50 Din. Sezona kumaric še ne bo končana, ker je te priljubljene delicatose še mnogo na trgu. Cena je že nekaj mesecev stalna, največji komad po 75 par. Ni pa več stročnega fižola v takšni količini, zato se je podražil na 3 Din kg.

Na trgu ničesar ne primanjkuje razen gob, ki jih pa tudi lahko kupiš, če imaš posebno srečo. Prodajalke jih skrivajo pokrite v celarijah, ker se boje, da bi jih kdo ne hotel vzeti zastoj. Gobe so namreč precej črvice, kakršnih tržno nadzorstvo ne dovoljuje prodajati, toda kmetice mislijo, zakaj bi jih ne prodajale, če jih hočejo gospodinjke kupiti na vsak način. Kaže, da bo letos še dovolj gob, čim nastopi vlažno vreme.

Tudi kokoši trg ni bil danes tako dobro založen kot navadno, bilo je pa na njem zato tem bolj živahno. Cene niso poskočile, par piščancev stane že več let 30 Din. Prodajalke pravijo, da bi jih prodajale ceneje, če bi ne bila tako visoka mitnina. Toda mnogo ceneje jih ne morejo prodajati že zaradi tega, ker so se piške preveč priljubile meščanom.

Zmagovalna tarča: Rezultati še niso definitivni, vse kaže, da bo državni prvak sodni kapetan Ivan Marković iz Beograda, ki ima 411 točk, drugi pa prof. Cestnik s 401 točko. Vsa tekmovalca je oddal po 20 strelcov v vseh treh legah brez ponavljanja. V posameznih legah je vprašanje državnih prvakov skoroda rešeno. Prof. Cestnik je prvak v stoječem stavu, najbrž pa tudi v ležečem. Odločitev bo padla med njim in tajnikom saveza Strelkovice iz Beograda, ker imata oba enako število točk. V klečečem stavu bo menda prvak kapetan Ivan Marković iz Beograda, ki je tudi celokupni zmagovalac na zmagovalni tarči. V skupni kvalifikaciji bo dosegel tretje mesto inž. Jocić s 388 točkami.

Brzostrelna tekma: 1. pošt. kapetan Reš (Novi Sad) 71 točk. Ostala mesta se niso izračunala, sigurno pa je, da se večina suče okrog 50 točk. Pri tem tekmovalstvu je treba v eni minuti oddati 10 strelcov, pri čemer je vršilo tudi ponovno polnjenje z drugim magazinom. Ko strelce odda prvi strel, ga štopajo, po preteku ene minute morajo biti oddani vsi strelci.

Davi se je pričelo tekmovalstvo ekip na tarči Primorje za prehodno darilo Nj. Vel. kralja. Tekmovalstvo se je popoldne oddeležilo osem ekip in sicer iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Novoga Sada, Maribora, Kragujevca, Novoga mesta in Celja. Prijavili sta se tudi ekipi Kranja in Jesenice, ki bosta nemara tekmovali popoldne. Vsa ekipa zastopa 5 najboljših strelcev, ki jih določa strelska družina. Kakor smo že poročali, zastopajo Ljubljano polkovnik Ljuba Novaković, Minko in Franc Hainricher, Joco Kostanjevec in inž. Hrovatin. Do 10. popoldne sta streljala polkovnik Novaković in Kostanjevec, ki sta beležila zadovoljive rezultate. Borba za dragoceno kraljevo darilo se bo vršila v glavnem med Beogradom, Mariborom in Kragujevcem, deloma pride v poštev tudi Ljubljana. Tekmovalstvo ekip bo približno zaključeno okrog 14. nato se nadaljuje tekmovalstvo posameznikov.

H koncu moramo omeniti še streljanje na lovski tarči, pri katerem je dosegel največ točk in vodi Minko Hainricher. Končni rezultati vsake tekmovalne bodo razlašeni že popoldne, darila pa bodo razdeljena drevo na komersu, ki se vrši ob 20. v veliki kazinski dvorani.

Tekma izložbenih oken

Katere ljubljanske trgovke so se posebno potrudile in odlikovale

Ljubljana, 10. septembra.

Vedno moramo štiti in tudi poslušati priročno, da naši trgovci nimajo smisla za umetnost, pri tem pa nikdar ne pomislimo, da je danes vsak trgovec, ki hoče napredovati in biti sodoben, da se mora celo umetnostno udeleževati. Za nami so namreč tisti časi, ko so bila izložbena okna le zbirke blaga, ki je bilo v trgovinah na prodaj, a sedanja doba zahteva, da je blago tudi prijetno, vabljivo, učinkovito in okusno urejeno. Izložbeno okno mora opozarjati na blago in njegovo kvaliteto, se več, izložbeno okno naj bi bilo, kakor magnet v trgovino vleče! Zato pa morajo biti izložbena okna tudi pregledna, da deluje blago z vso svojo kvaliteto in pokaže vse svoje odlike, kar seveda v nemirni zmedbi s najraznovrstnejšim blagom zašarjenih staroverških izložbenih oken seveda ni bilo mogoče, ker je mimohiteče občinstvo komaj razločilo posamezne predmete, ni se pa jih moglo skoraj podrobno ogledati. Tempo današnjega časa s svojo naglico in brzino, ko je dragocena vsaka minuta, je prisilil trgovce, da se morajo posluževati umetnosti s najrazličnejšimi domisleki in trikii samo da hitreje pasante pridržijo da si blago ogledajo na pregledajo in ocenijo.

Ko so naši najboljši in najnaprednejši trgovci spoznali korist dobro aranžiranih izložbenih oken smo kmalu po prevratu dočeli tudi prvo tekmo aranžerjev. Ti nekdanji skromni začelniki so dobivali nagrade pri večjih tekmah ob črno-belih reutah, pa tudi pri tekmah ob plesu SKS Ilirije. Le enega teh zaslužnih prvotiteljev za dober okus in umetnost v izložbenih oknih naj nam bo dovoljeno imenovati, ker so priletniji Ljubljanci že več kot pred 25 letih pri Benediktu v Prešernovi ulici občudovali njegove polkuse, kakor sedaj tudi mladina občuduje njegove mojstrovine na Aleksandrovi cesti pod njegovo firmo Jošip Kette. Ti moške so se zavzeli, da je lani zavod za pospeševanje obrta TOI pridelil tečaj za aranžiranje, nato se je ustanovilo pozneje društvo izložbenih aranžerjev, ki so si izvolili za predsednika Karla Sosa, torej trgovca, ki je s svojimi vzornimi izložbami napravil tako v Ljubljani in drugod vprav šolo. Včeraj je vse dopoldne ogledovalo okna razsodišče, ki so bili v njem predsednik Karol Sosa, inž. arh. Medved, akad. slikar I. Vavpotič, prof. Saša Santel, odborniki Jošip Kette in načelnik pomočniškega zbora g. emicier ter novinarja Potočnik in Gaber. Ker je v vsakem mestu največ trgovin s kolonialnim in specerijskim blagom ter delicatessami se je tudi v Ljubljani udeležilo tekme največ firm te stroke in je izmed 9 tekmovalcev prisodilo razsodišče prvo nagrado tvrdki Anton Verbič v Stritarjevi ulici, Franu Khamu na Miklošičevi cesti drugo nagrado, Antonu Legatu na Miklošičevi cesti tretjo nagrado. Ker ni bilo za to stroko več nagrad, so morale tvrdke Maks Jeras na Miklošičevi cesti za apertno aranžirano Zavrtinkovo čokolado, R. Koretič, Aleksandrova cesta za impozantno tri izložbe s sadjem itd., A Janež tudi na Aleksandrovi cesti, a za originalnega zadovoljivega planinca, dobiti na največjo žalost razsodišča le pohvalna priznanja.

Nato je bila ocenjena oblačilna stroka in se je udeležilo 7 firm. Franc Xav. Souvan. Na Mestnem trgu je v svoji prekrasni in tudi z vso pleteto varovani hiši strnil v efektno celoto pet oken, zato je zaslužila

prvo nagrado, s prav malo razliko točk si je pa drugo nagrado zaslužila Oblačilnica za Slovenci na Miklošičevi cesti, tretjo nagrado je razsodišče prisodilo tvrdki Mayer, firmi Urban, ki je na Miklošičevi cesti in Sv. Petra cesti aranžirala več oken podobno kot prvak Sorvan ter A. in E. Skaberne na Mestnem trgu za svojo močutno okna na ulici in v veži so dobiti pohvalno priznanje.

V kategoriji moške mode je brez boja in soglasno zaslužil Jošip Kette na Aleksandrovi cesti prvo nagrado, drugo nagrado Karol Sosa, na Mestnem trgu in tretjo nagrado tvrdka P. Magdič na Aleksandrovi cesti, dočim je razsodišče izreklo firmi Mela priznanje.

Z damsko modo je seveda lahko briljirali in se je tudi pričakovalo, da bo prvo nagrado odnesla vendar vzorna firma Karla Sosa, takoj za njo tvrdka P. Magdič z drugo nagrado.

Postavila se je pa tudi firma I. Samec na Mestnem trgu in I. Zarg na Sv. Petra cesti, ki se prav ambiciozno udeležujeta zlasti pri Samcu, ki je dobila prvo nagrado za galanterijsko blago in z drugo nagrado se je morala zadovoljiti v tej kategoriji za okno s torbami slovita firma Anton Krisper na Mestnem trgu.

Po zasluženju je dobila prvo nagrado tudi trgovina s papirjem ter pisarniškim in šolskim potrebščinami M. Tičar. Tudi trgovine s fotografiskimi potrebščinami so se prav izkazale in je dobila Adria v Šelburgovi ulici prvo nagrado, Ant. Kame v Židovski ulici pa drugo nagrado. Med najlepšimi so pa gotovo izložbe firme Julij Klein v Wolfovi t. i. Drugo nagrado si je pridobila tudi laščikarna Terezija Novotny naše mamic na Gosposvetški cesti, dalje trgovina s čevlji Peko na Aleksandrovi cesti, zlatar A. Fur v Šelburgovi ulici in krznarija Eber na Kongresnem trgu. Tretjo nagrado trgovina s semeni Sever & Co., a Gosposvetški cesti, znana trgovina s športnimi potrebščinami A. Gorec na Dunajski cesti, a pohvalno priznanje trgovina z ročnimi deli Toni Jager v trgovini z barvami Lustra na Gosposvetški cesti.

Toliko imamo cvetličar, ki imajo vedno najlepše izložbe, a p v sedaj ko so vrtovi polni najlepšega cvetja, so pa pri tekmah pokazale — preveč. Za vse jesensko zlato vrtove je dobila tvrdka Herzmanek drugo nagrado, tretja nagrada je bila prisojena Korsiki, a Tončki Bajt za pestrost vseh rožic pohvalno priznanje. Vsi so se potrudili in odlikovali, glavno pa je, da so vsi prav zelo napredovali. Nekaj tvrdk ni moglo svojih izložb pravočasno urediti, to predvsem Elektroindustrija na Gosposvetški cesti, ki bo pa drugič pokazala svoj napredek. Aranžerjem naših čestitke.

Tramvajska proga do pokopališča

Kako bo speljana. — Imela bo pet postajališč. — Zgrade to, čim bo na razpolago denar

Ljubljana, 10. septembra.

Mestna občina je že letos nameravala na pokopališču pri Sv. Križu zgraditi mrtvaško vežo, ki naj bi stala desno od cerkve, gledaje s ceste Med Hmeljniki. Zaradi splošne krize, ki se pozna predvsem v pomanjkanju denarnih sredstev, pa je za enkrat projekt padel v vodo, vendar je pričakovati, da se bo z delom pričelo že prihodnje leto. Promet na Šmartinski in Savski cesti, ki vodita na pokopališče, bil se naravno znatno povečal in namerava Maloželezniska družba zaradi tega razširiti tramvajsko omrežje do Sv. Križa. Izdelan je bil že tozadeven projekt in predložen v proučitev in odobrenje merodajnim oblastim. Včeraj se je vršil ob prisotnosti vseh merodajnih strokovnih zastopnikov oblasti komisijoneli ogled nove trase. Komisiji je načeloval kot zastopnik kr. banske uprave, banški sekretar Maramor Fran, inž. Bakač Mirko je zastopal generalno direktorjo drž. železnic, dalje so bili v komisiji inženjerji kapetan pri dravski div. oblasti Živko Stamatović, za ministristvo vojske in mornarice, uradni gradbeni inženjer banke uprave šefinšpektor inž. Zajec Rudolf, uradni elektroinženjer inženjer inž. Stofa Jošip, za upravo državnih in banovinskih cest dr. Skubic in inž. Juvan, za direkcijo drž. žel. v Ljubljani inž. Peteržela, dr. Melliva in Luschitzki, za direkcijo pošte in telegrafa inž. Kolarž in inž. Eržen, za mestno načelstvo svetnik Čehun, za mestno občino inž. Mačkovec in inž. Jesih ter za Maložel. družbo predsednik dr. Fetič in direktor inž. Zenko.

Komisija je pregledala vso progo ter je z nekaterimi izpremembami odobrila predloženi projekt. Nova proga bi se odcepila od stare na križišču Jenkove ulice in Šmartinske ceste ob stavbi sodničarja Moreta ter bi tekla iz Jegličeve ulice, po Šmartinski in Savski cesti do pokopališča. Po projektu bi morala teči v Jegličevi ulici na levi strani, komisija pa je trase prelazila na desno stran in bi po tej strani vodil tir od hiše št. 22 na Šmartinski cesti do tovarne Zmaj, kjer bi bilo izogibačice. Prvotno je bila zamišljena pod viaduktom do Kolinske tovarne dvotirna proga, česar pa komisija ni dovolila in bo vodila trasa po sredi ceste vse do pričetka Kolinske tovarne. Nato bo vodila proga ob desni strani ceste ob zemljišču Kolinske tovarne ter bo prešla pri skladišču Stavne družbe na Savsko ceto in s te na cesto Med Hmeljniki, kjer bi se končala

s pentlo tik ob projektirani mrtvaški veži.

Nova proga bi imela 6 postajališč in sicer prvo na vogalu Jegličeve in Masarykove ceste, drugo pred hišo št. 24 na Šmartinski cesti (pri kavarni »Vladukte«), tretje pri Kolinski tovarni (kjer zavije stranska cesta v Zeleno jamo), četrto pri odcepu ceste v višini tovarne za klet, peto pri Linhartovi ulici in zadnje tik pred mrtvaško vežo. Postajališča so prav dobro izbrana in jih je komisija odobrila.

Z gradnjo se bo pričelo takoj, ko bodo na razpolago denarna sredstva, kar pa spričo sedanje krize ne bo tako kmalu. Čim se bo sedanje stanje izpremenilo na boljše, bo Maloželezniska družba obnovila staro progo in jo obenem zvezala s novo tramvajsko progo, ki bo tekla po že navedenih cestah letošnje bo podaljšana proga od glavnega kolodvora po Masarykovi cesti do Šmartinske ceste.

Najmodernejša vila v Ljubljani

Ljubljana, 10. septembra.

Zadnja leta je bilo zgrajenih v Ljubljani več modernih vil, ki so dokaz, da je stavbarstvo pri nas visoko razvito. Vendar pa manjše zgradbe niso vzbujale posebne pozornosti, ne po slogu in izvedbi. Pri manjših stanovanjskih hišah se hišni gospodarji navadno niso mnogo brigali, da bi bili njihovi domovi zgrajeni povsem po modernih načelih in sodobnih higijskih ter življenjskih zahtevah, ker so pač morali varčevati; glavno je bilo, da so si zgradili hišo in ne, kakšna naj bo. Zato tudi zasebniki niso razpisovali natečajev za najboljše načrte svojih hiš. S takšnim natečajem je seveda precej stroškov, toda kdor hoče imeti res lep dom, mora biti pripravljen na več žrtve.

G. ing. Ivo Detela si gradi v Lepodvorski ulici (šlika) krasno moderno vilo po načrtu ing. arch. Rohrmanna, ki je dobil prvo nagrado pri natečaju za načrt Detelove vile. Njegov projekt se imenuje »Avion«, ker je tloris podoben obliki letala, s križajočimi krili in trupom. V pritličju deli zgradbo v dve polovici prostorna hala (kot trup aviona), a skupno s salonom in jedilnico, ki sta na krami, proti vrtu odprti terasi (krilo letala) je en prostor. Sredi terase je lep bazen, dovolj prostoren, da se lahko koplje v njem več odraslih obnem. Pozimi se terasa zapre s stekleno premično steno, poleti je pa svezana s vrtom, ki je

Lovci in streli! Udeležite se konmarza drevi ob 20. uri v veliki kazinski dvorani. Spored: Objava rezultatov 21. državne strelske tekme in razdelitev nagrad. Ples. Sodeluje vojaška godba. Vstop prost, obleka poljubna.

poglobljen pod višino terena. Na vrtu bo alpinum in vodomet sredi pasov angleške trave. Nad teraso je v I. nadstropju tudi zimski vrt. Podstrešna etaža je zasidana nad prvim nadstropjem v obliki avijona, okrog nje je lepa terasa za solnčenje, njena streha bo pa uporabna za pristajanje majhnih letal, ko bo letalstvo že tako razvito, da se bodo letala dvigala in spuščala v navpični smeri. Vsa notranja ureditev ter razvrstitev prostora z izvedbo je preštudirana do podrobnosti. Kritje strehe je specijelno, stropi so ognjvarni, vmesne stene so zgrajene iz posebnih izolacijskih zidakov, kurjava bo centralna, po potrebi se pa lahko uredi tudi sobna, postavijo se peči v sobe. Sploh je vila v vseh pogledih res moderna in nedvomno najmodernejša v Ljubljani.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 10. septembra, katoličani: Nikolaj T. Rakita; pravoslavni, 28. avgusta.

Jutri: Nedelja, 11. septembra, katoličani: Prot. in Hilj. Slaven; pravoslavni, 29. avgusta.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Če srce izpregovori. (Gita Alpar.)

Kino Ideal: Od polnoči do polnoči.

Sen kreane noči ob pol 20. Tivoli.

Nočni plavalni miting na Iliriji ob 20.30. Kopalnice Ilirija.

Razstava preproga na Osrednjem uradu za pospeševanje domače obrti.

Velesojenjske razstave.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Kino Matica: Če srce izpregovori. (Gita Alpar.)

Kino Ideal: Od polnoči do polnoči.

Mascota ob 16. v Tivolju.

Stehernik ob pol 20. Kongresni trg.

Otvoritev Sokolskega doma Ljubljana.

Šiška ob 11. dopoldne.

Javno zborovanje JRKD ob 10. v veliki dvorani Uniona.

Lahkotetiški dvomatch KAC: Primorje ob 15. igrišče Primorja.

Hazena: SK Ilirija: TKD Atena. Igrišče Ilirije.

Konjska razstava na velesojenjs.

Zborovanje združenih hranilnic »Moj dom« pri Lova ob 9.30.

DEZURNE LITRANE.

Danes: Izjuri: Delovce, Kongresni trg št. 12; Ustari, Sv. Petra cesta 23, Hočevan, VII., Celovska cesta 24.

Vpisovanje v šole

— Naknadno vpisovanje. Ker je na državni dvorazredni trgovski šoli v Celju še prostora, bo naknadno vpisovanje v sredo 14. t. m. od 9. do 11. za one, ki se iz kateregakoli vzroka do sedaj še niso vpisali.

— Na trgovski nadaljevalni šoli v Celju se bodo poučevali po sklopih šolskega odbora sledeči neobvezni predmeti: arhitektovski jezik, stenografija in strojepis. Pouk v teh predmetih bo po dve uri na teden vsako sredo od 18. naprej ter v nedeljo dopoldne. Obiskovalci morejo ta pouk poleg učencev (čestit) trgovske nadaljevalne šole tudi drugi pripadniki trgovske stanu, če dokažejo potrebno predznanje in se s sodelavci razviti se po šolskem redu trgovske nadaljevalne šole. Ti obiskovalci plačajo vpisnine 25 Din in morejo dobiti, če končajo pouk s uspehom, potrdilo o obisku, na kojem bodo navedeni s uspehom obiskovani predmeti ter stopnje pouka. Šolnina za te predmete znaša za vse obiskovalce 90 Din za vsak predmet za polletje (za strojepis, za uporabo stroja še 10 Din mesečno) in je plačiljiva polletno vnaprej.

— Trgovska nadaljevalna šola v Celju. Popravljalni izpiti za šolsko leto 1931-32 za vse razrede bodo: a) pisnjeni v torek 20. septembra ter b) ustnjeni v sredo 21. septembra, vsakokrat s 16. uro začeni po razporedu, ki bo na uradni deski. K tem izpitom, kakor tudi k eventualnim drugim izpitom, ki se bodo vršili v istem času, se bo javiti učencem (kam) pri vodstvu šole 15., 16. ali 17. septembra od 18. do 19. in prinesli s seboj zadnje šolsko izpričevalo. Sprejemni izpiti za prvi razred odpadejo po §§ 253 in 298 z. o. obrtih. — Vpisovanje za šolsko leto 1932-33 bo 26. in 27. septembra, vsakokrat od 18. do 20. K vpisovanju je prinesiti zadnje šolsko izpričevalo. Vpisnina znaša 25 Din. V to šolo se vpisati in jo obiskovati so dolžni vsi vajenci trgovin v mestu Celju in naslednjih krajih njega okolice: Babno, Breg, Gaberje, Lava, Levec, Lisce, Medlog, Ostrožno, Potale, Spodnja Hudinja, Spodnja Ložnica, Trnovlje, Zagrad, Zavodna, Zgornja Hudinja, Bukovžlaj, Cret, Dobrova, Store in Teharje. Reden pouk se prične za I. razred v ponedeljek 8. oktobra, za II. in III. razred pa v torek 4. oktobra, obkraj ob 16.

Sport

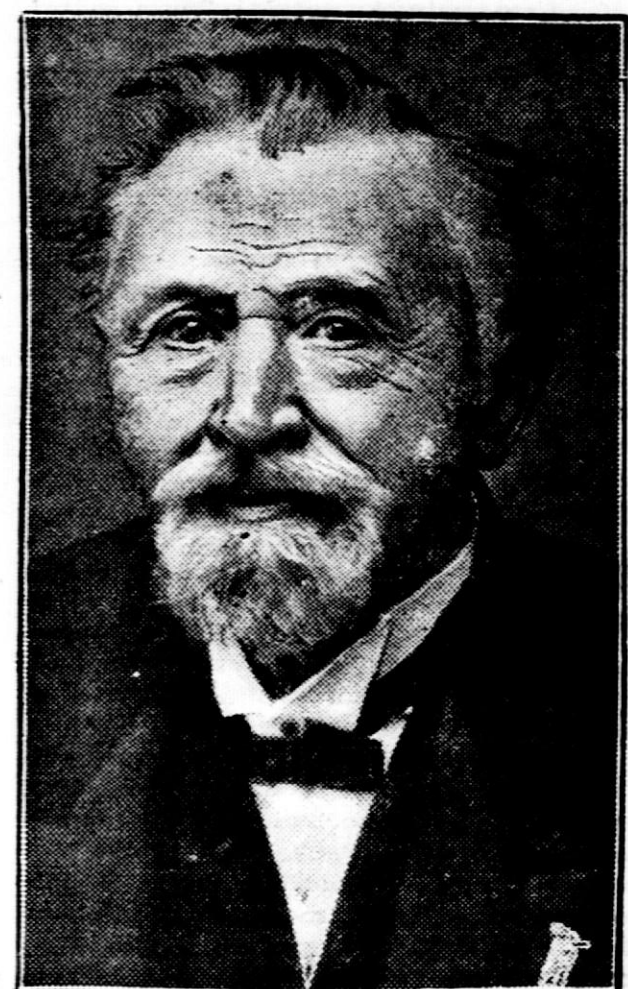
— Nočne plavalne tekme v kopalnišču Ilirije. V kopalnišču Ilirije se bodo vršile

Lep praznik sokolskega dela

K jutrišnji otvoritvi Sokolskega doma v Spodnji Šiški

Ljubljana, 10. septembra. Eno naših najglednejših, vzorno delujočih sokolskih društev, Sokol v Šiški, pokaže jutri široki javnosti najljepši sad svojega dela — ponosen Sokolski dom, ki so ga zgradili kljub težkim časom ob obudovanju vredni požrtvovalnosti Društva za zgradbo doma in vsega članstva sploh. Že več dni je Šiška v znamenju velikih sokolskih svečanosti, ki dosežejo jutri z otvoritvijo krasnega doma svoj višek. Zaslužena je pozornost, ki jo posveča javnost marljivemu šišenskem Sokolu, v polni meri je pa zaslužen tudi priznanje, ki so ga bili in ga bodo še deležni graditelji te ponosne sokolske postojanke. Kako vsestransko delaven in podjeten je šišenski Sokol, priča tudi vzorno urejena in bogato opremljena spomenica Sokola Ljubljana-Šiška, ki je izšla za otvoritev Sokolskega doma in ki najde prijatelja sokolstva v nji vse kar je bilo količkaj zanimivega v bogatem, lepih sadov polnem delovanju vlega šišenskega Sokola.

K velikemu jutrišnjemu prazniku šišenskemu Sokolom naše najskrenejše čestitke z željo, da bi s njihova pot tudi v bodoče tako lepo vzpenjala krilnu Zdravo!

Ustanovitelj Sokola v Šiški Fran Drenik

Krasen prosvetni večer

Kakor je bila četrtkovna telovadna akademija v vsakem pogledu na višku, tako je tudi sijajno uspel snočnji prosvetni večer, ki naj bi bil svetel vzgled vsem našim sokolskim društvom. Ni namen Sokola vzgajati mladino samo telesno krepko, temveč jo mora vzgajati tudi duševno in moralno. Šišenski Sokol je ta duševna vzgoja mladine zlasti sedaj, ko ima svoj dom in izvrstno organiziran prosvetni odbor, glavna naloga. Želimo, da bi tudi v prosvetnem pogledu šišenski Sokol napredoval tako, kakor napreduje v tehničnem.

Sijajno razsvetljena dvorana in okusno okrašen oder, na katerem je bilo popreje dr. Tyrša, obdano z zelenjem in državnimi trobicami, je sprejela snoti številno občinstvo tako, da je bila obširna dvorana zasedena do zadnjega kotička.

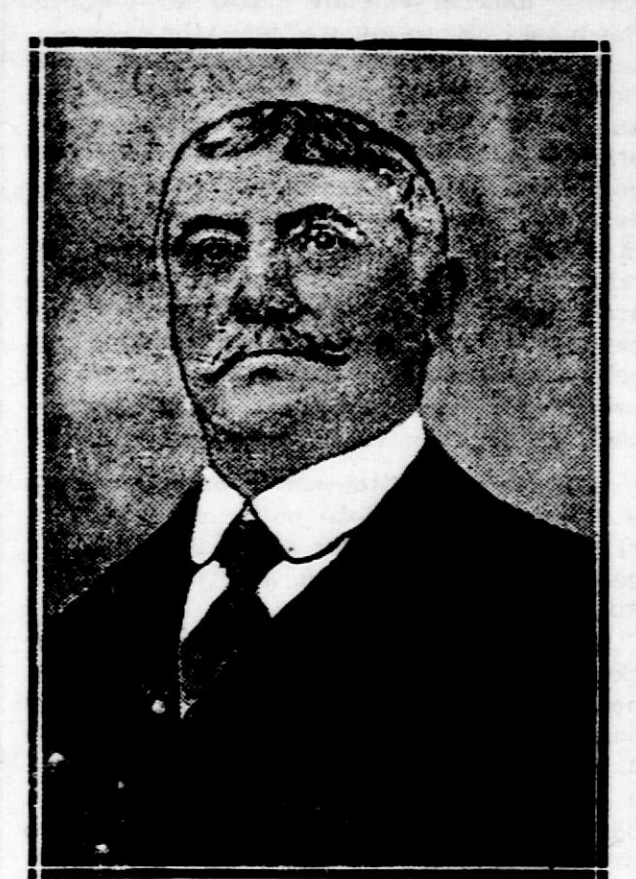
Prosvetni večer je otvoril društveni orkester pod vodstvom br. Prinčiča, ki je najprej zaigral korončno, nato pa venček slovenskih narodnih pesmi. Ta prvi nastop sokolskega orkestra je napravil najboljši vtis ter žel toplo priznanje občinstva. Društveni prosvetar br. Darko Guzeli je otvoril prosvetni večer, pozdravil zastopnika ZKD direktorja Juga, zastopnika celjske Soče sodnika Kompareta, ljubljanske Soče br. Stiličja, CMD v Šiški br. Adlešiča, župnega prosvetarja br. Poharca, zastopnika sreske org. JRIKD g. Cimermana ter zastopnike sokolskih društev iz Ljubljane in okolice. V lepem govoru je orisal pomen prosvetnega dela v Sokolu, citiral najvažnejše Tyrševe izreke glede prosvetnega dela in zaključil svoj govor z željo, naj postane ta lepi Sokolski dom kulturno središče vse Šiške, ki bo vzgajalo prave Sokole in navdušene delavce za narod.

Starosta šišenskega Sokola Ivan Zakotnik

V imenu župnega prosvetnega odbora je pozdravil in čestljal šišenski Sokol župni prosvetar br. Poharc. Omenil je delo Čitalnice in Sokola pred 30 leti, čigar sedaj se vidi danes, ko stoji ta prekrasni dom, namenjen nacionalni vzgoji šišenske mladine. Povdarjal je mora ta dom vzgajati narodno zavedno mladino in na mladostnike,

zlasti v sedanji zmatiralizirani dobi. Zeleč šišenski Sokol čim lepših uspehov v prosveti je zaključil br. Poharc svoj govor med navdušenimi ovacijami občinstva. Burno pozdravljen je nastopil pod vodstvom pevovodje Janeza Godca pevski zbor šišenske Čitalnice, ki je dovršeno zapel Ispavčovo »Domovini«, Adamičovo »Vse najlepše rožice«, Jerebovo »O kresuc in« »Petin rožac« ter Pavčičev »Potrkan ples«. Vriji pevci so bili deležni navdušenih ovacij.

Prvi predsednik Društva za zgradbo doma Jozep Seldaj

čij ter so morali dodati še Adamičovo »Zdravico«. Izredno lep užitek nam je nudil br. Prinčič s soloharmoniko. Zaigral je izvrstno Adamovo »Si j'etais roi«. Sledila je živa slika »Sokolstvo se klanja Tyrševemu

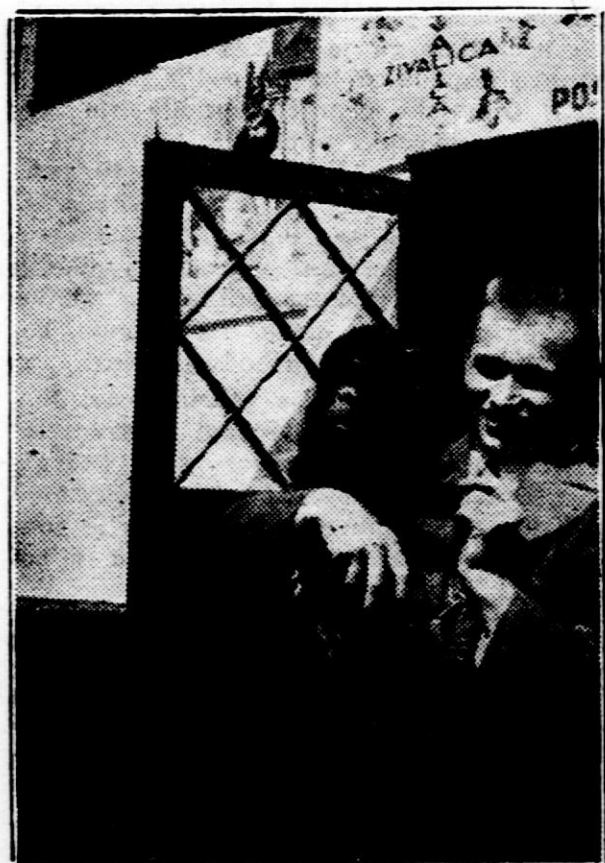
Na velesejmu vse zveš

Zveš lahko, kaj ti je namenila usoda in če si zdrav ali ne, preizkusiš pa lahko tudi trpežnost svojega želodca.

Ljubljana, 10. septembra.

Na velesejmu zveš vse, ne le zato, ker je še vedno v veljavi pregovor, da je v vinu modrost. Sicer je na velesejmu mnogo vina, zato bi morala biti modrost še posebno velika. Toda za vino ni treba posebne propagande, čeprav so dandanes propagande v vseh pogledih velika moda. No, kljub temu pa vseeno nočemo omaloževati sladkih kapljic, priznati je treba, da vplivajo izredno učinkovito na ljudi: ter se z njimi seznaniti tako dobro z dobrotami naše mile domovine, kot na razstavah z lepotami in našim gospodarskim napredkom. Ker pa tudi ne trdimo, da hojijo ljudje na velesejmu samo pokušat vina, zato je pač treba omeniti še druge privlačnosti.

In najbolj ljudi nedvomno zanima njihova usoda in na kakšnih boleznih trpe. Končno je tudi važnejše, če zveš, kako so

ti naklonjene zvezde, saj je vse odvisno od usode in človeku ne pomagajo nič vse če tako dobro organizirane razstave, če mu je usoda namenila, da pojde »po copatah«. Najbolj so pa seveda radovedne ženske, kako so jim naklonjene višje sile, kaj so jim namenile in če imajo srečo v ljubezni.

Razumljivo je torej, da so ljudje dolejš pogrešali na velesejmu najbolj pacerka, ki bi jim vedel povedati, kaj jim je še namenjeno v življenju in česa ne smejo pričakovati. Sicer je na veselilnem prostoru še nekaj let slepi prerok, ki med raznimi šaravijami vlači iz skrinjice skrivnostne misli, v katerih višje sile razodevajo ljudem in zlasti dekletom, vsem enako, da jih čaka še velika sreča, bogastvo, da v ubezni ne bodo sili varani ter da nekdo strahovito brepeni za njim. itd. Toda ta prerok je še vedno prenašo poplaren, tista pisma so malo jasna, »namiguje« se nekaj o srečnih bolečinah in podobnem, ženske pa hočejo vedeti vse natančno ne le, da ima njihov ljubljence takšno in takšno oči, laso in brke. Prerok mora pokazati kar s pretom na človeka, s katerim vože usoda njegovega klienta. Ta ideal še sicer ni povsem dosežen, toda prerok, ki je nastopil letos na velesejmu, se sdi ljudem bolj strokovajski ter se

kipu se je stvorila lepa skupina v krojih in narodnih nošah ob eviranju sokolske koronice. Slika je napravila zelo globok vtis. Po kratkem odmoru je nastopil znani slovenski kvintet Stibernik, Jug, brata Petrovičiča in Sulc. Odlični pevci so zapeli »Zdravico«, Juvancovo »Slov, zemljo« in Prelovčev »Nageljine rdeče«. Njihovo očarlivo petje je zadivilo vse občinstvo in med viharimi ovacijami so morali dodati še »Sume, šume vrhovi« in znano bojno pesem »Hej trubači«. Tudi potem so se ponavljali frenetični aplavzi. Br. Zimmond nam je zaigral na violino tri lepe komade in pokazal, da obvlada svoj instrument do vseh poptankosti. Pri klavirju ga je spretno spremljal br. Prinčič. Koncertna pevka gđ. Perdanova nam je zapela s svojim zvonkim sopranom tri pesnice Lajovičeve »Pesem o tkalecu«, ter Pavčičevi »Uspavanka« in »Pavčičev«. Kakor kvintet je tudi ona žela navdušene ovacije, morala je dodati še eno pesmico ter ji je bil poklonjen krasen šopek rdečih nageljnov. Pri klavirju jo je odlično spremljal br. Marjan Lipovšek. Recitacija sestre Klavrove z Gregoričev »Velikonočno« je napravila na vse zelo globok vtis. Končno je nastopil domačin, operni pevec br. Peter Burja, ki se je vrnil iz Bratislave, burno pozdravljen od občinstva. S svojim močnim tenorjem nam je zapel Prohaskovo »Kak si lepa«, Pavčičev »Sernatoc«, za slovo pa je moral dodati še Fleišmanovo »Metoljčka«, ki gati moralseveda ponoviti. Ovacije se kar niso hotele poleči in je občinstvo znova zahtevalo novih pesmi. Kakor Perdanovo je tudi br. Burjo spremljal odlično br. Lipovšek. Izvrstno uspeši prosvetni večer je zaključil orkester s sokolsko koronico, nakar je izrekel nakaj toplih zavalnih besed odelujočim in občinstvu prosvetar br. Guzeli. Želimo sličnih večerov še več, prosvetnemu odboru pa ponovno iskreno čestitamo!

Današnje prireditve

Točno ob 17.30 skušnje vseh telovadnih oddelkov na letnem telovadišču. Po skušnjah krene v mraku sokolska baklada po šišenskih ulicah z godbo Sokola I na čelu. Vsi oddelki v krojih in z lampiončki. Članstvo bratskih društev iskreno vabljen k bakladi. Po bakladi razhod na letnem telovadišču.

Jutrišnje prireditve

Zjutraj sprejem gostov na kolodvorih, ob 9.30 zbor pred Narodnim domom, odhod v Šiško, povorka po Šiški, ob 11. slavnostni otvoritev Sokol. doma, popoldne ob 15. javna telovadba, nato narodna veselica. Vsi bratsko in iskreno vabljeni! Zdravo! J. H.

30 let elektrike v Kranju

Kranj, 9. septembra.

L. 1902. je zgradil kranjski meščan Adolf Kreuzberger majhno električno centralo na Koki, malo nad železnim mostom. Naprava je bila zelo primitivna, kar so zlasti čutili odjemalci. Razsvetljava je odpovedala ob vsaki suhi in povodnji in je štela samo par sto žarnic v mestu. Pokojni Janko Sajovic je spesnil na račun te neradne razsvetljave zbadljivo pesem, ki jo je ob neki priliki recitiral na odru Narodne čitalnice. Ob najugodnejšem stanju vode je zmogla komaj 60 konjskih sil. Spomladi l. 1909. je kupila elektrarno na javni dražbi ga. Marija Mayr. Postavila je dieselmotorsko rezervo z 80 HP, s čimer se je dobava toka izdatno zboljšala. L. 1921. pa je podjetje Pavel Mayr in drug obstoječo centralo povečalo na 190 HP in polegoma začelo preurejati omrežje z istosmernega na vrtilni tok. To delo je bilo zaključeno v treh letih brez motenj za odjemalce. Večja kapaciteta je imela ugodne posledice zlasti za razvoj kranjske obrti in industrije. Dočim sta tik pred vojno porabili komaj 7 HP, je vzelo l. 1921 samo 51 HP.

Lani je podjetje nameravalo vse naprave še povečati; neugodne vremenske prilike so pa onemogočile delo na vodi. Letos je gradbeno podjetje »Slograd« z delom nadaljevalo ter delo tudi v prvi etapi zaključilo. Nadaljnja dela je onemogočila kriza. Elektrarna ni mogla vnovčiti svojih terjatev. V kratkem času ena meseca je »Slograd« kljub vodnim oviram končal prvi del gradnje. Delalo se je podnevi in ponoči. Zaposlenih je bilo največ 110 delavcev. Pri delu so uporabljali najrazličnejše stroje, med njimi sesalke,

ki je za 16.000 l na minuto porabila 38 HP. Letos je dogradjen novi jez, ki je visok nad 9 m s fundamenta. Jez je širok od elektrarne do nasprotni strani Kokre 25 m. Bistveno se je spremenili tudi vtoki vode na turbine. Na gradbi se je namestila čistilna naprava na elektromotorski pogon. V jez in ostalih stavbnih delih je projektirana nad 1000 kubčnih metrov betona. Na kroni jez je projektirana še avtomatična zaklopka, ki bo 1.80 m visoka in 15 m široka. Ta zaklopka se ob visoki vodi sama vleče. Talna zatvornica bo imela največje izmere, ki so pri običajnem sistemu dopustne. Tehtala bo preko 12 ton.

S temi pridobitvami je zvišala elektrarna kapaciteto na 350 HP; ta kapaciteta pa se bo po potrebi zamgla še povečati. Elektrarna ima visoko napetost 5500 voltov. Njeno omrežje obsega Kranj na levem bregu Save ter bližnje vasi Huje, Klanec in Primskovo. Mayrjeva elektrarna teče vzporedno z Majdičevco.

Z novim jezom je pridobljeno še nekaj. Zajezena voda bo stala 700 m daleč in bo tekla z malenkostno hitrostjo 1.20 m na minuto. To bo ustvarilo idealne razmere za kopalnice. Zajezena ploščina bo obsegala 25.000 kvadratnih metrov. Treba bo postaviti samo kabine. Dohod je ustvarila narava sama, da si ne moremo misliti ti lepšega. Mislimo namreč na pot skozi peči v romantični soteski Kokre, ki bo vsa v senci in se dala speljati z malenkostnimi stroški. Voda bo na najglednejšem kraju globoka 5 m, tako da bo mogoče postaviti tudi sportno skakalnico. Za plavanje bo na razpolago 600 m dolga proga.

Nov izum na polju smučarstva

Baranovica, 9. septembra.

K članku pod gornjim naslovom na prvi strani 203. številke našega cenjenega lista bi imel pripomniti, da je prvi začel izdelovati smuči iz lesa mokalice, ali kakor jo imenujejo pri vas makovnica (sorbis arija), znani kolar v Baranovici g. Peternel Franc. G. Peternel je napravil nekaj parov smuč iz makovnice že jeseni 1931., pa me je nekako v septembru ali oktobru lanskega leta naprosil, da naj sledeče zme pri smučanju preizkusim trpežnost tega novega lesa. Makovnične smuči so me zelo zadovoljile tako glede trpežnosti in prožnosti, kot glede gladkosti lesa. To sem povedal nekaterim svojim kolegom, od katerih se jih je takoj nekaj oglasilo, da bi si radi nabavili te nove smuči. Ker g. Peternel makovničnega lesa ni imel pripravljene večje množine, saj je napravil le prvi poizkus, je mogel ugoditi le še enemu mojih prijateljev. To je bil akademik g. Vrbič J., kateremu sem sam odnesel smuči v Ljubljano, kjer jih je dal opremiti in montirati na čevlje pri znani sportni tvrdki »Alpina«.

Pri tej priliki sem g. Šporna opozoril na makovnični les. Tudi njemu je les na prvi pogled zelo ugajal, zato me je naprosil, naj mu prinesem vzorec tega lesa, da ga bo dal preizkusiti strokovnjakom, kajti ime makovnica (mokalice) mu je bilo neznano. Da je g. Šporna našel pripraven les, ki bi bil uporaben za njegov patent sestavljenih smuč, je edina zasluga kolarja Peternela, ki je prvi začel delati smuči iz makovnice. G. Peternel bo imel letos večjo množino makovničnih smuč prvotne izdelave in po nizki ceni, na kar opozarjamo smučarje.

D. Z.

Iz Celja

—c Poskus roparskega umora. V noči od četrtka na petek je neznan storilec zlezal na pod gostilničarja in posestnika Zedela v Lovcu pri Celju, napadel v senu spečega domačega 22letnega hlapca Ivana Čelaha s sekuro in mu s tremi udarci razljal lobanjo. Nato je pobral hlapčovo novo obleko, srajco in klubok ter izginil v noč. Ker je Čelih baje nedavno prejel neko dedščino v znesku 3000 Din, ni izključeno, da mu je zveržnik napadelec oropal tudi denar. Težko poškodovani Čelih se je hotel najbrž splaziti na dvorišče in poklicati pomoč. Pri tem pa je padel s poda na dvorišče in oblečen nezavestem pred hlevom. Ob pol 1. ponoči so ga našli in prepeljali zjutraj z reševalnim avtomobilom v bolnico, kjer se nesrečni bori s smrtjo.

—c Kozolec se je vnel v noči od četrtka na petek pri posestniku Ložničarju na Babnem. Zgoraj je samo streha, dočim so gasilci z Babnega, Celja in Gaberja rešili ostali del gradbe. Ogenj je najbrž zanetil slobna roka.

—c Nov odvetnik. G. dr. Jože Gračner, koncipient pri odvetniku g. dr. Ernestu Kalanu v Celju, je otvoril na Vranskem lastno odvetniško pisarno.

—c Strelska družina v Celju bo priredila v nedeljo 11. t. m. s pričetkom ob 9. dopoldne nasredno streljanje na vojaškem strelišču v Zgadu.

—c V celjski bolnici je umrla v petek 9. t. m. 50letna starijka Terezija Repiškova iz Celja.

—c Pooblašča za skupščino CMD v Slov. Bistrici se bodo dobila v nedeljo 11. t. m. pred odhodom jutranjega vlaka na celjskem kolodvoru pri tajniku celjske podružnice CMD.

—c Zasaden tat koles. Nedavno je bilo g. Podgorščku na Zgornji Hudičji pri Celju ukradeno kolo. Orožništvu se je kmalu posrečilo izslediti storilca. Ukradeno kolo so vrnili lastniku.

—c Negometna sekcija SSK Celja. Drevi ob pol 8. bo v klubovi sobi v Zdravstvenem domu obvezen sestanek prvega moštva.

—c Celjsko pevsko društvo bo imelo prvo vajo vsega zbora v torea 13. t. m. ob 20. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Vabljeni so vsi dosedanjí pevci in pevke, pa tudi vsi, ki znajo peti in še ne sodelujejo v nobenem zboru.

—c Prva vaja pevkega zbora obrtniškega naraščaja bo v ponedeljek 12. t. m. ob 19. v Obrtnem domu.

—c Sokolska tekma v odbojki bo v nedeljo 11. t. m. ob pol 11. dopoldne na dvorišču mestne osnovne šole med Kranjem in Celjem. Igralci iz Kranja so nedavno v Kranju premagali Celjane.

—c Damski dežnik je bil 8. t. m. najdeja v mestnem parku.

—c Nočno lekarniško službo ima od včeraj petka 16. t. m. lekarna Pri Marji pomagati na Glavnem trgu.

—c Tedensko službo ima od nedelje 11. t. m. do včeraj sobote 17. t. m. I. vod celjskega gasilnega društva pod poveljstvom g. E. Berne.

Novosti za damske plašče pravkar došle!

A. & E. Skabernè Ljubljana

Sokol

Izbirne tekme v igri odbojki

Pod vodstvom načelnika sokolske župe Ljubljana so se vršile v četrtek dne 8. t. m. na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola pokrajinske izbirne tekme v igri »odbojka« med župami: Celje, Kraj, Ljubljana, Maribor in Novo mesto. Tekmovalo je med seboj 5 vrst članov, 5 vrst naraščajnikov, 3 vrste članic in 4 vrste naraščajnic. Župa Kranj se je udeležila tekme samo po vrsti članov, ostale župe so tekmovala z vsemi štirimi oddelki, razen župe Novo mesto, ki ni poslalo vrste članic.

Začetek tekme je bil točno ob 8. uri zjutraj in se je pričelo tekmovati na treh igriščih hkrati. Že na predvečer tekme je sodniški zbor na svojem sestanku pripravil vse potrebno za hiter in gladek potek tekme. Vsaka vrsta vsakega oddelka je tekmovala z vsako vrsto in uspeh se je zaznamoval po točkah. Končni uspeh pri posameznih oddelkih je naslednji:

Član I. župa Maribor 4 točke, II. župa Ljubljana 3 točke, III. župa Kranj 2 točki, IV. župa Celje 1 točko, V. župa Novo mesto 0 točk.

Članice: I. župa Maribor 2 točki, II. župa Ljubljana 1 točka, III. župa Celje 0 točk.

Naraščajniki: I. župa Maribor 3 točke, II. župa Celje 2 točki, III. župa Ljubljana 1 točko, IV. župa Novo mesto 0 točk.

Naraščajnice: I. župa Ljubljana 3 točke, II. župa Maribor 2 točki, III. župa Celje 1 točka, IV. župa Novo mesto 0 točk.

Tekma se je končala ob 13.15. Zanimanje za njo je bilo precej veliko. Kakor že gornji rezultati povedo, je zmagala vrsta članov, članic in naraščajnikov iz župe Maribor. Naraščajnice pa iz župe Ljubljana. Boj za prvo mesto je bil pri vseh oddelkih precej oster. Mnogo napredka v tej igri so pokazale poleg vrst iz ljubljanske župe tudi župi Kranj in Celje. Če se bodo še malo bolj izurili in v igro bolj poglabili, potem bo prihodnje leto boj za zmago mnogo hujši, kakor pa je bil letos Zdravo!

Pasivni ljudje čakajo, da bo vse popravil ter izpopolnil razvoj sam od sebe; toda brez aktivnih ljudi bi ne bilo razvoja.

Najslavnejša sodobna povka
„berlinski slavček“

poje v prvi svoji filmski opereti

Če srce izpregovori

Ta film mora navdušiti slehernega poslušalca!

Najnovejši zvočni UFA tehnik!
Pogrebne svečanosti v Zlinu povodom smrti T. Baťa.

Za ta spored
kupite vstupnice v
predprodaji!

Gitta
Alpar

Carobne melodije!
Opojna muzika!
Divno, očarljivo petje!
GUSTAV FRÖHLICH
TIBOR v. HALMAY

Predstave danes ob 4., 8. in 10.
zvečer — jutri v nedeljo ob 3., 5.,
8. in 10. zvečer

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Dnevne vesti

— Izpremembe v državni službi. Imenovani so: za arhivsko uradnico pri upravnici policije v Ljubljani zvanica Elza Bufon, za ekuzitela - kurjača v splošni državni bolnici v Ljubljani Anton Košir in za služitelja E. pol. skupne pri splošni državni bolnici v Ljubljani Ciril Potočnik; upokojen je podnadzornik policijskih agentov pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Bogomil Nožir.

— Izpremembe v banovinski službi. Imenovana sta za banovinskega uradnika pripravnika pri banski upravi v Ljubljani inž. Franc Štrajnar in za banovinskega služitelja služitelj - dnevnika v splošni bolnici v Mariboru Andrej Manfreda; premeščen je banovinski uradniški pripravnik pri javni bolnici v Murski Soboti Srečko Remic v splošno bolnico v Mariboru.

— Šole v dravski banovini. Po dosedajšnjih poročilih, pri katerih pa manjkajo še vpisi na nekaterih srednjih zasebnih šolah, se je letos vpisalo na slovenske šole in učiteljske v dravski banovini skupno 9339 dijakov in dijakinj, na meščanske šole pa 5352 učencev.

— Iz odvetniške službe. V imenik advokatske komore v Ljubljani s sedežem na Vranskem je bil vpisan dr. Jože Gračner. — Družba lova. Lov krajeve občine Andrej se bo oddajal v zakup do 31. marca 1935 v ponedeljek 19. t. m. ob 10. uri v občinski pisarni pri Sv. Ljudežu v Slovenjki gorici.

nedeljo 11. sept.

— Občni zbor Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo. V nedeljo 18. t. m. ob 9. uri dopoldne bo imela Zveza trgovskih gremijev za Slovenijo v dvorani kopališča v Laškem svoj 12. redni letni občni zbor.

— Petletno združitev svojih organizacij proslavi Organizacija praktičnih elektro in strojnih tehnikov v Celju 2. oktobra ter vabi na proslavo vse absolvente elektro in strojne delovodske šole. — Opeste. Je prva organizacija absolventov delovodskih šol in je že mnogo storila za strokovno izobraževanje svojih članov in ima mnogo zlatih in srebrnih medalj, ki so bili prej skoraj sami tuji. Leto 1925. sta se ustanovili organizaciji strojne in elektro delovodske šole, ki sta se združili leta 1927. v Opeste.

— Poroka. Včeraj sta se poročila na Brezjah g. Željko Miklar, magistratni tehnični uradnik, in gđa. Berta Budilovsky. Oba iz Ljubljane. Obilo sreče!

— Velika skupščina CMD. Jutri se bo vršila velika skupščina Ciril - Metodove družbe v Slov. Bistrici. Vojna polovica. Odhod Ljubljancev jutraj ob 5.20. 478

— Jubilej igralca Emanuela Kolesa. Bivši član ljubljanskega, varadinskoga in subotičkega gledališča g. Emanuel Kolesa proslavi v torek 13. t. m. v Kumanovu 25-letnico svojega delovanja na gledališkem odru. Proslava se bo vršila v Kumanovu v veliki dvorani hotela »Palace«. Jubilaru tudi naše čestitke.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list« krajevske banske uprave dravske banovine št. 72 z dne 10. septembra t. l. objavlja uredbu o izpremembah in dopolnitvah uredb o skupnem davku na poslovni promet in pravila orožniškega podpornega sklada.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo in toplo vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 31, v Splitu in Skoplju 30, v Zagrebu in Sarajevu 29, v Ljubljani 28, v Mariboru 25 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,7, temperatura je znašala 14 stopinj.

— Oče ubil sina. V vasi Bocanjevci blizu Osijeka je nastal v četrtek med Marinom Simunčičem in njegovim sinom Stjepanom preprič, ki se je končal tragično. Oče je pograbil in udaril sina tako močno po glavi, da je obledel mrtve.

— Zagonetna smrt. V četrtek jutraj so našli na železniški progi blizu Osijeka mrtvega 35-letnega pomočnika kurjača državnih železnic Luko Prgometa. Mož je imel ljubavno razmerje z ženo nekega železniškega čuvaja, čeprav je bil oženjen in oče treh otrok, a tudi njegova ljubica ima tri otroke. Te dni sta z ljubico zbežala v Osijek, mož je pa prošil policijo, naj mu ženo poišče in privede nazaj. Policija jo je res našla in vrnila možu. Prgomet je krenil za njo in najbrž se z možem sprijela. Njegova tragična smrt pa še ni točno pojasnjena.

— Poskusen samomor. Včeraj si je hotela v Zagrebu končati življenje 25-letna postrežnica Klara Tarandek. Hotela se je zastrupiti s plinom in bila je že onesveščena, ko so jo preprežali v bolnico.

— Opozorjamo na oglas KARL HAM iz Kranja. — Velesejem paviljon »H«.

— Kaj vse zmore ODOLI. Čisti zob, ohranja jih bele in zdrave, ščiti jih pa tudi gnitja, čvrsti dlesno in daje sapi svež vonj. Deluje razkuževalno, ker uničuje bakterije.

— Pri boleznih srca in poapnenju žil, nagnjenju h krvavenju v možganih ter napadom mrtvice — zagotavlja naravna »Franz - Josef« grenčica lahko odvajanje brez napora. Znanstvena opazovanja na klinikah za bolezni krvnih žilic so dokazala, da »Franz - Josef« veda posebno starejšim ljudem zelo dobro služi.

— »Franz - Josef« grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

— Srajce, kravate, naramnice, šepne robce in nogavice kupite najbolje pri trdniki MELOŠ KARNIČNIK, Stani trg. 86T

Utruja velesejem človeka, da komaj diha, komaj teka, v »Daj-Damu« vse dobiš, da spet se poživiš!

Iz Ljubljane

— J jubilej dela. V včerajšnjem poročilu o jubileju dela ugodnega mesarskega mojstra g. Marčana je nastala neljuba pomota. Poročilo pravi, da je praznoval 40-letnico samostojne obrti mesarski mojster g. Josip Marčan, v resnici je pa Marčanu ime Andrej. Zamenjava imen je nastala zato, ker je naslov tvrdke Josip Marčan.

— J Poroka. Davi se je v cerkvi Marijinega oznanjenja poročil tajnik Zveze za tujski promet in znani sportnik ter dolgoletni član SK Pirije g. Karl Valašek z gđ.

na velesejmu

Marico Vozelj, uradnico pri Zvezi za tujski promet. Bilo srečno!

— J Obnova hiš in vil. Gostilničarka Nežka Kralj popravlja zunanost svoje hiše št. 5 v Ključavničarski ulici. Trgovca Oskar Ebenspanger adaptira in obnavlja svojo vilo na vogalu Aleksandrove in Bleiweisove ceste. Na zunanje stene pride nov omet. Kup opeke poleg vile pa kaže, da se bodo notranji prostori prezidali. Vila stoji na zelo prometnem kraju in bo obnovljena njena zunanost ugodno učinkovala na svoje okolje.

— J Udobne betonske stopnice do Ljubljane. Na Cankarjevem nabrežju in pa na Dvornem nasipu je napravljen opaz za betonske stopnice, ki bodo dobro služile svojem namenu.

— J Adaptacija. V Olupovi hiši je bila v Kleparski ulici manjša trgovina s suho robo. Zdaj se lokal adaptira. Napravljeno je veliko izlozbeno okno. Kratka Kleparška ulica bo z veliko moderno izlozbo na prijaznosti znatno pridobila.

— J Sokolska župa Ljubljana. V nedeljo se bo vršila otvoritev Sokolskega doma Ljubljana - Šiška pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljeviča Petra, starešine SKJ. Pozivamo članstvo naše župe, predvsem pa ljubljanskih in okoliških društev, da se v čim večjem številu udeležijo slavnostne otvoritve in popoldanskega javnega nastopa. Zbirališče članstva v kroju bo na vrtu Narodnega doma ob 9.30, nakar odkorakamo v šiško, kjer se bo vršila ob 10.30 povorka, takoj nato pa otvoritev Sokolskega doma. — Zupna uprava.

— J Sokol I. Ljubljana - Tabor poziva svoje članstvo, da se jutri udeležijo v čim večjem številu v kroju otvoritve Sokolskega doma v Šiški. Skupno zbirališče članstva ljubljanskih društev je ob 10. na vrtu Narodnega doma, odkoder je skupen odhod v šiško. Zdravo! — Uprava.

— J Pripravljalni odbor za krajevno organizacijo JRKD 11. in 12. volišče (dvorski okraj) poziva članstvo in sodelovalce, da se nedeljskega velikega shoda JRKD v veliki dvorani hotela Union ob 10. v čim večjem številu udeležijo.

— J Društvo »Sočaz« se udeležijo jutri z zastavo otvoritve Sokolskega doma v Sp. Šiški. Vabimo vse člane, da se otvoritve udeležijo in zbero ob 9.30 pred Narodnim domom in nato ob 10. skupen odhod k otvoritvi v šiško. 477a

— J Mestni inlinijski dohodarski urad, ki je bil doslej na vogalu Gosposvetske in Bleiweisove ceste, kjer bo stal delavski azil, se preseli v malo poslopje na nasprotno stran Bleiweisove ceste. Tam je doslej stala lična zidana trdnica, ki jo sedaj adaptirajo za mitnico. Ubogo brajlerko, ki se je borila s gmotnimi težavami ves čas, odkar si je zgradila trdnico ter je popolnoma zlezla v dolgovce, so poslali v ubožnico.

— J Umrla se v Ljubljani od 2. do 8. tm. Dolhar Marija, roj. Kokalj, 48 let, meščanka, Karlovska c. 9, Jakopin Ivan, 32 let, uradni pomočnik, Cesta na loko 17, Indol Viktor,

43 let, Kleparski pomočnik, Bohoričeva ul. 25, Bert Marija, 72 let, meščanka učiteljica v pok. Sv. Petra a. 68-I, Vajda Stanislava, 4 meseca, hiš delavca, Črna vas 97, Kralj Marija, 65 let, činovnik drž. žel. Koseškega ul. 20-pr, Kaus Franc, 49 let, sprevednik drž. žel. Turjaški trg 4. V ljubljanski bolnici so umrli: Culkar Marija, 53 let, kuharica Volskega potoka graščina, Keber Matilda, 8 mesecev, hiš delavca, Svetle 30, Pohar Ignac, 70 let, pomočnik, Radeče 149, Zima Janez, 47 let, čuvaj drž. žel. Jesenice — Plavž 33, Zibert Anica, 2 uri, hiš delavca, Jesenice, Kovačič Bruno, 10 mes., sin mizarja, Hotovlje 16, Pirnat Valentin, 40 let, Črnača 5, Končan Viktorija, 5 mesecev, hiš delavca, Nova vas 44 pri Celju, Benčina Kristina, 1 mesec, hiš delavca, Masarykova c. baraka, Avsee Ivanka, 2 meseca, hiš delavkinja, Domobranska c. 7, Stiglic Anica, roj. Not. 30 let, žena trgovca, Selenburgova ul. 6, Seligo Jurij, 70 let, Roginska gora, Zwikel Marija, 31 let, delavka, Mahovnik 15.

Novi »Adresar Ljubljane« izide.

Stane Din 160, naroča se v tiskarni »GRAFIKA«, Ljubljana, Resljeva cesta št. 4. 11179

— J CHRISOFOV UČNI ZAVOD, znana najstarejša in najbolje oblikovana prva letna šola v Ljubljani, vpišuje še ves september vsak dan v lastni novi vili, Domobranska cesta 15, Vplavina 20 Din. Šolnina mesečno 120 Din. Revni popust. Šoleko leto prične neprekinjeno 1. oktobra. Zavod preobkruje službe. — Dnevni in večerni tečaj. 459n

— J Ljubljanske moške zbornice vplavno vabimo, da se udeležijo slavnostnega odprtja Sokolskega doma v Šiški jutri ob 11., kjer zapojejo E. Adamčičev »Molitve« in »Sokolski fantazmi«. — Hubadova župa.

— J Sokol Ljubljana II. poziva članstvo, da se v čim večjem številu udeležijo drvi ob 20. družabnega večera v hotelu Bellevue. Ob tej priliki se poslovimo od br. Satorja, ki odhaja v Ameriko, in od podarostre br. Franca Štrublja, ki odhaja na novo službeno mesto v Niš. Obenem proslavimo 10-letnico tehničnega delovanja br. Vinke Kocjana v našem Sokolu. Uprava pričakuje, da bo vse članstvo storilo svojo dolžnost.

— J Krajevne organizacije JRKD za dvorski okraj (9. in 10. volišče) v Ljubljani ima v ponedeljek 19. t. m. ob 8. zvečer v društvenih prostorih na Borštnikovem trgu št. 1-I. ustanovno skupščino, na katero se vabijo vsi člani. Vsi volilci - sodelstveniki 9. in 10. volilnega okraja se vabijo, da prijavijo vstop v stranko pri krajevni organizaciji in se ustanovne skupščine udeležijo. Tiskane prijavnice članov se dobe v knjižnici Gospodarskega društva za dvorski okraj na Borštnikovem trgu št. 1 vsak dan od 5. do 7. zvečer. Raznotam se sprejemajo tudi izpolnjene prijavnice novih članov.

— J Danes zapoje Gitta Alpar! Danes nam končno zapoje Gitta Alpar! Vsi jo že tako težko pričakujejo. Slava njenega imena je prodrla tudi že do nas. Gitta Alpar bo pela danes v svojem prvem zvočnem filmu »Če srce izpregovori«. S svojim kristalnočistem, očarljivim glasom bo zapela

razstava konj

pet pesmi, ki bodo navdušile slehernega poslušalca in ga prepričala, da je slava »berlinskega slavčka« upravičena. Poleg Gitta nastopita v filmu še mož slavne pevke Gustav Fröhlich v vlogi mladega komponista in Tibor Halmay, ki skrbi za smeh in kratak čas. — Kot rečeno, vlada za film veliko zanimanje ter priporočamo obiskovanje, saj kupi vstupnice v predprodaji.

— J Pripravljalni krajevni odbor JRKD za VIII. volišče (Kolezija) poziva vse občane, da se udeležijo sprejema g. ministrov, senatorjev in narodnih poslancev v nedeljo ob 8. jutraj na glavnem kolodvoru. Zbirališče istotam. — Predsednik.

— J Ustanovitev Obrtne zadrage pletilcev za dravsko banovino. V nedeljo 25. t. m. ob 8.30 jutraj bo v veliki dvorani Trgovskega doma v Ljubljani ustanovna skupščina Obrtne zadrage pletilcev za dravsko banovino.

— J Predavanja na razstavi Domače ognjišče. Danes, sobota, ob pol 18.: sušenje sadja in zelenjave za domačo porabo. Predava g. inž. Fr. Lukman. Nato predava šolski razvatelec g. Martin Humeck o osnovi: Naš vsakdanji kruh. — Jutri, v nedeljo: ob 16.: Kuhanje z elektriko, ob pol 18.: Vključanje zelenjave. Predava šolski razvatelec g. J. Štrkelj. Ob 18. predava g. inž. Fr. Pavlica o električnih izdelkih.

— J Razpisni mesti. Pripravljalni okrajni odbor v Ljubljani razpisuje tem potom ločeno mesti tajnika in blaginjskega okrajnega odbora. Kompetentni, predvsem taki, ki so versirani v obrtno-pravnih vprašanjih ali so že služili pri sličnih korporacijah, naj pošljejo svoje prošnje s curriculum vitae do 1. oktob. na naslov predsednika Pripravljalnega okrajnega odbora g. Ilpea Pristoma, Ljubljana, Resljeva c. 4.

Dospeli so krasni novi vzorci

za DAMSKE PLAŠČE

Coupons za posamezne modne plašče, najfiniješe črno in plavo blago priporočamo specialna trgovina

NOVAK — Ljubljana

Kongresni trg šte. 15

(nasproti namiki cerkvi)

— J Povsem Hubadova župa JPd v Ljubljani. V nedeljo dopoldne ob pol enajstih zbirališče vseh zborov na telovadišču šolskega Sokola v Dermotovi ulici, malo pred Kmetovo gostilno. Pri odprtvi Sokolskega doma zapojejo sodelovalne sodbe Sokola I. E. Adamčičev »Molitve«. Zbiranje skupnega našega nastopa se udeležijo v čim večjem številu. — Uprava Hubadove župe JPd.

— J Razstava Domače ognjišče na velesejmu vzbuja zanimanje zlasti zaradi svoje praktične vrednosti. Saj se na njej gledalci pouče, kako sušimo olupljene češnje na primoraku - narodni način, kako pripravljamo zelenjavo in sadje, kako sušimo sadje, kuhamo na elektriko in v oia in še mnogo drugega. Razstava nam pa nudi tudi mnogo poljudno znanstvenega, a je vrhu tega še po svoji op. emi in razl. itvi prav lepa in očem ustrežajoča. Vse razl. itve je izdelala po programu Zveze gospodinj. inž. arhitektka Dušana Šantlova. Še mlada, lepa zapustiva univerzo, je šla z navdušenjem in vztrajnostjo na delo in je izvedla resnično častno to nalogo. Vseobče priznanje je dosegla šantlova tudi s posebno omaro za čistila, ki jo je po njenih načrtih izdelal mizarar podjetje Barduški. S to omaro je avtorica pokazala, da zna biti prav gospodinja praktična. Po njenih načrtih je izdelana tudi kuhinjska omara za male gospodinjice; pred tem oddelkom se gaete velno vstopno malih in odraslih ki rali gledajo dekletca, kako vrše razne kuhinjske posle in v tem posnemajo svoje mamice. Ta razstava je sad najbolj resnega dela in po svoji znanstveni in praktični ureditvi naravnost vzorci prireditelj, ki zasluži posebno zanimanje! Posebej opozarjamo na predavanja strokovnjakov in strokovnjakinj, ki se vrše vsako popoldne.

— J Narodna čitalnica in ostala društva v civilu, ki se udeležijo povorki ob otvoritvi Sokolskega doma v Šiški, se zbirajo v nedeljo dopoldne ob 10. na telovadišču v Šiški.

— J V privatnih učnih tečajih v Delavski zbornici se pričenja te dni redni pouk nemščine. Mladina popoldne, odrasli zvečer. Vpisovanje je še mogoče popoldne ob 2. nasproti knjižnice, zvečer ob pol 8. pa z glavne vrze na desno. Za šolsko mladino od I. do III. razreda ljudskih šol je nanovo uveden poseben prav lahek tečaj nemščine.

— Tragična smrt. Iz Splita nam poročajo, da se je tamkaj tragično ponesrečil narednik hidroplott Jože Piki iz Šiške. Piki, ki je imel 27 let, je bil edini sin šolske sluginje na šišenski šoli in jo je vedno podpiral. Bil je splošno znan in so ga njegovi prijatelji cenili zaradi njegovega vsestega značaja. Truplo pokojnika bo danes prepeljano v Ljubljano. Težko prizadejmo naše iskreno sožalje!

— J Danes nov Ufa zvočni tehnik in pogrebne svečanosti povodom smrti T. Baťa v Elitnem kinu Matic. Kakor vsako soboto, bo tudi danes v Elitnem kinu Matici predvajan nov zvočni tehnik z najnovejšimi dogodki po svetu. Poleg drugih zanimivosti je na programu tudi veličastni pogreb veleindustrija T. Baťa v Zlini! V zvočnem filmu govori Tomaž Baťa nekaj besed. To je edini in zadnji filmski posnetek velikega genialnega pionirja in delavca. Nato vidimo ogromne pogrebne svečanosti in globoko žalovanje češkega naroda za velezaslužnim in prerano umrlim možem.

— J K aretaciji pohotnega. Včeraj smo poročali, da je policija aretirala brezposelnega 30-letnega hlapca Josipa K., ki je nadlegoval ženske v ljubljanski okolici in jih tudi več posilil. Včeraj je mladi po-

in tekmovalanje

hotnež pri zasliševanju priznal, da je v zadnjem času pol šest žensk, torej celo dve več kakor ga je dožljala policija. Perverzega napadalca izroče sodišču.

— J Dunajsko pranje, svetlokanje ŠIMENC, Kolodvorska ulica 8.

— J Promenadni koncert godbe 40. polka bo jutri ob 11. do 12.30 v »Zvezdici«.

— J Velike konjske dirke. Kolo jahačev in vozačev v Ljubljani priredi v nedeljo 18. t. m. na vojaškem vežališču velike kasaške in jahalne dirke. Podrobneje bomo o dirkah poročili prihodnji teden.

— J Javno zborovanje zadrugnikov. Jutri ob 9.30 bo v veliki dvorani restavracije pri Levu veliko javno zborovanje zadrugnikov Stavbne hranilnice in posojilnice »Moj dom«. Na dnevnem redu redni je tudi vprašanje razdolžitve našega kmeta in posetnika.

Opozorilo!

ORIGINALNE ANGLEŠKE KVALITE-
TE Showerproof, Weatherproof, — Burberry, Cromby, Buckingham, Trenchcoat, Scot-Tweed, registr. kamgarni — nepromočljiva angleška smučarska blaga — naročite pri zastopniku KARLU HAM iz Kranja. — Velesejem, paviljon »H«.

Najidealnejša pot za razbremenitev posameznika in za zidavo lastnega doma potom

»Stavbne hranilnice in posojilnice«, LJUBLJANA, Mlilčičeva cesta 15.

Iz Kranja

— Negomet. Na Mali Šmaren je bila odigrana prijateljska nogometna tekma med domačim SK Diskom in kranjskim SK Korotanom. Tekma je bila zelo borbeno. Sprva je bil Disk v premoči, pozneje pa so vodili domačini do konca in zmagali s rezultatom 4:2 (0:1). Predtekma obeh rezerv ni bila prav nič zanimiva; tudi to pot so zmagali domačini z 6:2. Prvo moštvo Diska pa je odneslo iz Kranja prav ugoden vtis. Jutri gostuje v Kranju prvak zaloska Svoboda in igra prijateljsko tekmo s Korotanovo rezervno. Pričetek tekme bo že ob pol dveh popoldne.

— Prenehanje stare gostilne. Ena najstarejših kranjskih gostiln je gostilna pri Ja-

batu. Lastnik g. Ciril Mayr je hišo letos prenovil, da ima zelo lepo zunanje lice a vendar ni izgubila prav nič svoje starinske prikupnosti.

— Dijaški sejem. Včeraj po otvoritveni šolski maši v gimnaziji se je vršil na Glavnem trgu po zgledu ljubljanskega prvi kranjski dijaški sejem. Dijaki so z glasno podjetnostjo in vneto prodajali stare knjige. Meštani so z zanimanjem opazovali mlade trgovske talente. Sejem so organizirali osmošolci.

— Število učencev na drž. tekstilni šoli. Letos je bilo sprejetih v prvi letnik drž. tekstilne šole 27 učencev. V drugem letniku je 14 učencev, kar pač priča, da je treba za tekstilno stroko posebnih sposobnosti. Ze v prvem letniku jih tako prečešetajo, da jih pride malo nad polovico v drugi letnik. Zanimiva je psihotehniška metoda, po kateri preizkušajo sposobnosti kandidatov za tekstilno stroko. Na ta način pokažejo svojo občno inteligenco, tehniško nadarjenost, ročno spretnost, preglednost, vztrajnost, čut za barve itd.

— Novi tovarniški objekti. Tekstilna tovarna Intex je dogradila predilnico, apreturo, barvarno, belilnico, kolarno in skladišče ter razširila italnico. Komisijski ogled objektov bo v ponedeljek 19. septembra.

— Tombola v Kranju. Veliko zanimanje vzbuja razstavni paviljon dobikov na Glavnem trgu. Letos je glavni dobiček 10.000 Din v gotovini. Razen tega pa je še mnogo drugih krasnih dobikov. Oglejte si samo samo moderno spalnico (K. Azman), in sodobno kuhinjo (K. Pečenko). Tombola se vrši v nedeljo 18. septembra ob 15. uri pop.

Iz Novega mesta

— Fotoamaterski natečaj. Zveza za tujski promet na Dolenjskem razpisuje natečaj fotoamaterskih del iz »Doline gradov«, kot tudi iz ostale Dolenjske. Najmanjši format 13 x 13 cm. Nagradna dela postanejo last Zveze, ki odkupi tudi še veliko število prvovrstnih slik v svrhu propagande Dolenjske. Zadnji rok vstopiljavre slik za natečaj je 30. september. Natčajneješe pojasnila v novomeški drogeriji »Krkica«.

— Starše in gospodinj opozarjamo, da je jutri ob 9. dopoldne pri frančiškanih otvoritvena gimnazilska maša. V ponedeljek prične redni pouk na gimnaziji in na meščanski šoli, ki je imela začetno mašo danes.

— Pregled in žigosanje meril se je izvršilo včeraj za šimelsko-stopiško občino v občinski pisarni v Kandiji.

— Predstava. Včeraj popoldne je razkazoval neki potujoči atletski par svojo umetnost na šolskem dvorišču. Zbralo se je posebno mnogo mladine.

— »Fejka« plačlje. Prišlo je jutri Hrvatice in Belokranjke v naš kaptol. Pod velikim okrajem počivajo še četrt tisoč letja svetinje sv. Fejke, ki je bil baje podgoraki sojak s Potovega vrha. Svetinje je prinesel v Novo mesto leta 1675. tedanji takratni grof Germaink Turza Rima, kjer so bile vrste iz katekomb sv. Čriaka. Svetnik je zelo v časti pri našem ljudstvu, osobito pa pri prebivalstvu onstran Gorjancev. Klub gosposarski križi bo jutri polno belih oblik v našem mestu. Tudi to je posebnost dolenjske metropole.

— Hlmen. Na blejskem otoku se poročil jutri upravnik drogerije »Krkica« g. Anton Pleškar z gđ. sđ. Bodo Bodo, hčerko ugodnega novomeškega brava in predsednika

harmonikarjevo

Olepevalnega društva. Mlademu paru naše čestitke in obilo sreče!

— Poliklinika pod vodstvom sestre pomočnice gđ. Leopoldine Kopačeve je pričela posloovati. Potrebno bi bilo misliti še na diapanzer. Pa o tem nastančnej v kratkem.

Izprememba tramvajske tarife

Ljubljana, 10. septembra. Snotnja občinska seja je med drugim obravnavala tudi nove tarife električne cestne železnice, ki jih je predlagala Maloželezniska družba. V praksi se je namreč izkazalo, da razdelitev proge na cone znatno ovira sprevodnika pri pobiranju vozne, posebno ob navalu, ker mora sprevodnik paziti, da izda pravilen vozni listek, kar mu vzame precej časa. Primerilo so se tudi slučaj, da so potniki to izrabljali in se vozili zastopaj. Sedanja tarifa se je izkazala kot neprimerna in nepraktična in se je pokazalo, da bo treba uvesti enotno takso, kakor je to običajno v vseh večjih mestih. Tudi glede mesečnih kart se je izkazalo, da se potniki, ki se stalno vozijo v mesto z Viča, šiške, Most in Dolenjske ceste, pač vozijo ob slabem vremenu v prvi polovici meseca, v drugi polovici pa hodijo še, tako, da zadnje dni v mesecu pade promet napram prvi polovici stonjevaže do 40%.

Upravni svet SMD je upošteval vse te okolnosti in sklenil, da se izpremeni sedanja tarifa tako, da se uvede enotna cena na Din 1.50 za vse proge v metu, na Vič in Zgorajšo šiško do remize, preko remize do št. Vida pa na Din 3.—, za otroke na Din 1.— v mestu, do št. Vida pa na 2 Din. S tem je olajšano delo sprevodnikom, obenem pa bodo pridobili potniki, ki se vozijo na daljše proge. Uvedene so tudi mesečne karte do 3 delnih prog za dvakratno vožnjo dnevno za Din

Pisava zrcalo človeške duše

Nekaj primerov, ki pričajo, kako spozna grafolog iz pisave človekov značaj

Ljubljana, 10. septembra. Vsak grafolog ima svojo podlago, ki na njo opira svoje delo. Na nekaterih primerih hočem pojasniti, kako spoznam iz pisave človekov značaj.

V tej damski pisavi se kaže jasen zanos, s katerim hoče svoje načrte in želje uresničiti. Žal pa je nadaljna pisava nasprotje velikih črk, zastala je za svojo prvotno zamišljeno velikostjo, kar pomeni, da dotična dama dovoljuje preveč tujega vpliva na uresničenje svojih načrtov in njim uspehi so zato neznatni. Konec besede se pri tej pisavi zaključuje v zavrt lok, kar je dokaz domišljivosti, kajti le v tem loku preide ta dama nazaj na svojo osebnost. Po interpunkciji bi lahko sodili, da je ta

dama rezervirana in diskretna kajti ona popolnoma izkloči iz preoblikuje strošice. To pomeni sama ovirje v koncu besede »vo-da«, kjer zasluče končni lok na ven. Značilno je, da okrene dama v svoji pisavi vedno le končne besede stavkov na ven. Ogledamo si še njen podpis »Susa«. Ali ne opazite pri končni črti konici podobne tanke poteze? To naj bi karakteriziralo damo, da vedno zlepa in odlično skuša poravnati ne- sporazume in nesoglasja, če pa to ne gre, začne fino zbadati ljudi. Zbada rahlo, da sicer čuti bolečino, pa ne veš, kam te je zadela in kaj je hotela povedati. Njena kritika je ostra in nepremišljena, kakor so ostre tudi njene pike na »i« in »j«.

Pisava krasnega človeka v rudi.
Susa

Druga skica nam kaže sliko pravega pustolovca. Njegova pisava je ena sama ležeča črta, še konec besedi podaljšuje le, da še bolj poudari svojo nemirno nav. Vsa pisava je nekako ogleta, le tu in tam se skriva mehkejša poteza. Kako mnogostranska je njegova duševnost! Nežnost, dostopnost se znači v mehkih oblikah, togota,

trma, zamenljivost in užaljenost se pa kaže v njegovih »j«, posebno pa še pri velikih črkah njegovega priimka »F«. Pike postavlja daleč na desno. Nobene stalnosti ni v njegovih načrtih. Misli so mu bogate, toda preveč hite, moč gradi in sanjari, pa mu ne preostaja niti toliko časa, da bi se vsaj ziral na prostor, kjer mora stati označba.

gentro pozdravlja
frumy

Tretja skica nam kaže živčno bolnega človeka. Trpi in se ne more ustaliti zaradi premočnega eckusa. Kako se premetava ponoči brez spanja, kako išče zaslonbe in zavetišča, kjer bi se pomiril in utešil! To

iskanje se v njegovi pisavi prav dobro vidi. Poglejte podpis, kako se dviga v žljah in vzpenja navzgor pod pritiskom zdravih sil!

Dali en (ja) doživeti
(svajih) 25, gostino
Dorobek

Četrta skica nam kaže končno črto telesne hibe, ki se poznajo njeni sledovi v pisavi. Roka pohabljenega človeka dela v-

nje črk. Dobil sem vtis, da dotični nekaj tehta. Njegovo tehtanje pa ni veliko, ker se kaže v pisavi obenem tudi opreznost. Opravka ima še z decimalkami in ker priča pisava tudi sicer o nekem preudarnem tihi človeku. Le pogledajte njegovo koleba-

Fin. Mädchen

juge, ki se končavajo docela v obliki skrivljene hrbtenice. Sam sem se v tem primeru prepiral, da je dotična oseba res pohabljen, njena hrbtenica je skrivljena in ženska (gre namreč za žensko) ima grbo, kakor se že prvotno kaže tudi v loku pri končni črti.

pretakanju, sem bil končno mnenja, da gre za farmaceuta. Kmalu sem se prepiral, da imam prav, in izkazalo se je, da se tudi nisem motil, ko sem sklepal, da krije dotični v sebi plemenitost. Zvedel sem, da je potrošil polovico svojega premoženja v dobrotne delne namene.

Indolha

V šesti skici podajam sliko umetnice- pevke. Svojo duševno vrednost in svoje znanje podpira v končni črti pod svojim podpisom. Če obrnemo končno črto, dobimo pokončno stoječ vijolični ključ.

S tem sem hotel na praktičnih primerih pokazati, da je pisava res zrcalo človeške duše, česar zdaj niti največji pesimisti in skeptiki ne morejo zanikati. Grafolog Karmah.

Senzacija v Kamniku

Kamnik, 10. septembra. Kamniška mestna godba je po 48letnem delovanju lani zaradi večnih razprtij in nesoglasja žalostno preminula. Kamničani smo se dolgo vrsto let ponajli njo in nekateri kapelniki so jo spravili na dostojno višino, lani spomlad pa se je žalostno razšla. Letoviško mesto Kamnik je moralo lani za promenadne koncerte najemati godbe iz Domžal, Mengša ali pa Ljubljane in Tujsko prometno društvo je izdalo za nje lepe tisočake. Pred letom se je godba pod vodstvom agilnega pevovodje »Solidarnosti« g. Franceta Vidmarja in kapelnika g. Ulmana obnovila. Ob veliko- dušni naklonjenosti kamniškega občinstva si je v kratkem času nabavila 15 novih instrumentov in uniforme, postavila za- starela pravila iz leta 1888, na novo, raz- merom odgovarjajočo podlago in pričela z živahnim delovanjem. Po dveh mesecih se je s 30 godci prvič predstavila občinstvu.

katerem so sodelovali tudi Godbeno dru- štvo z Vrhnike. Točno 60 godbenikov kam- niške in vrhniške godbe bo skupno izva- jalo več lepih koncertnih točk, da bo kar odmevalo od Starega grada. Spored pri- reditve se prične že drevi s bakljado po mestnih ulicah. Jutri popoldne ob 14. bo skupen obhod obeh godb po Kamniku, na- to pa bosta godbi izmenoma igrali v mest- nem parku do pol 18., ko bo skupni ve- lekoncert. Prvi skupni nastop godbenikov dveh godb v Kamniku bo dirigiral agili- kapelnik kamniške godbe občinski tajnik g. Ulman.

Občinstvo je sprejelo vest o tako nena- vadni prireditvi z vidnim zanimanjem. Na- še dame so poskrbele, da bo v mestnem parku na razpolago dobra klopica in pri- grizek, da godci in poslušalci ne omaga- jo. Agilnim kamniškim in vrhniškim godcem, ki to pot prvič nastopijo v Kamniku, pa želimo prav iz srca najlepše vreme, da doseže njihova prireditel čim večji uspeh.

Mož in žena.

»Torej dobro se imej, stara, odpe- ljati se moram.«
»Kam te pa zopet nese?«
»Vole in teleta kupovat.«
»In se vrneš zvečer?«
»Ne, šele jutraj, ker večerni vlak ne sprejema živine.«

Iz filmskega sveta

»Scampolo« film dovršen

Kakor smo že poročali, so zadnje ted- ne filmali na Dunaju svoji film »Scam- polo« po motivih slavnega Nicodemijevega odrskega komada.

»Scampolo« je povest o revni, mladi deklici, ki je zapuščena, brez staršev in svojcev tavalja po vsemestnih ulicah. Brez sredstev, še celo brez strehe je bila nave- zana zgolj na usmijena srca ljudi, ki so ji darovali kak kosček kruha, da se je mogla preživljati. Imela je zgolj dobro, zlato srce in veselje do življenja. Škoda, da se je srečala nekod z zelo simpatičnim fantom. Bil je sin nekaj zelo bogatih

ki jo posamno iz lovrstnih njenih kreacij v filmih »Ljubavna komada« in »Njen prvi ples«, je za ta film in to vlogo kot ro- jena. Film je sedaj dovršen in sijajno uspel. Partnerja male Dolly Haas igra simpatični Karl Ludwig Diehl.

Bodočnost filmske opere

Ze opetovano so se vršili poskusi filmati večje ali manjše dele opere. Vsi ti poskusi pa so se izjalovili. Vzrok neuspeha je bil v tem, ker so predstavljali taki »operne« filmi zgolj filman teater in zato taki fil- mi niso imeli najmanjših filmskih elemen- tov. Treba je bilo filmati opere, ki bi ime- la karakteristične momente teatra in tudi filma, to je gladek tempo, dobro in posre- čeno vsebino, posnetke iz prirode, svetlob- ne efekte itd.

To je prvemu uspele režiserju Ophu- elsu, ki je filmal Smetanovo »Prodano ne- vesto«. Uspešno mu je ustvariti delo, ki ima nesporno veliko umetniško in zabavno vrednost. Vsa kritika je navdušena in da- nes teče film v Monakovem in Berlinu že nad mesec dni z nezmanjšanim uspehom. Glavno vlogo Marinke poje znana češka primadama Jarmila Novotna, Janka igra in poje član berlinske državne opere Dom- graf Faasbänder, Kecal Otto Wernicke.

Vsa opera je filmana v naravi. Krasni so Janko in Kecal, počej prijahata v vas s- vit bit nevesto. Vaska poje Paul Kemp. On sicer ne ječija, vzbuja pa s svojo naivno omejenostjo salve smeha.

Občinstvo gleda film z največjim na- vdušenjem. Pri gotovih prizorih vzvalovi navdušenje publike v spontano pleskanje. Muzikalno vodstvo in spremljanje je v ve- ščih rokah berlinskega simfoničnega orke- stra.

Skratka »Prodano nevesta« je velik uspeh zvočnega filma. Prihodnjic prinese- mo slike nekaterih prizorov.

Umetnost na velesejmu

V primeri s prejšnjimi letošnja razstava ne presega povprečnosti

Ljubljana, 10. septembra. Ze nekaj let sem se v okviru velesejm- skih prireditev organizirajo tudi umetni- ške razstave. Vsakokrat te razstave precej pozivijo mrtvilo na umetnostnem trgu, saj vladata v Jakopičevem paviljonu že lep čas praznota in plesnoba.

Velesajmske razstave do sedaj niso bi- le zamišljene kot strogo umetniške pri- reditve, temveč kot prodajna prilika za slovenske umetnike, ki so med vsemi ustvarjalci umetniki največ odvisni od splošnega gospodarskega blagostanja svo- je okolice.

Ta razstavna prilika na velesejmu je doslej našim oblikujočim umetnikom bila vedno v korist, česar pa o poslednji raz- stavi ni moglo trditi in bom vzroke za to kasneje pojasnil.

Pričujoča razstava je bila prvotno do- ločena kot ženska portretna razstava. Ide- ja ni originalna, aranžerji so jo povzeli po- silnih razstavah na Dunaju in v Monako- vem. Zakaj so kasneje odstopili od te na- mere, mi ni znano. Določili so devizo: Zena v slovenski umetnosti, brčkone za- koncejso nekaterim razstavljalcem, ki bi v zgolj portretni razstavi ne mogli z uspe- hom sodelovati. S tem so bila na razstavo sprejeta dela, ki so enotnost portretne raz- stave razbila in iz prvotne lepe zamisli na- pravila zbirko ženskih, možkih in otroških portretov, žanrov brez idej in kompozicij brez smisla.

Celotnemu aranžmaju razstave se po- zna, da je bil v slikah rokav. Le tako je bilo mogoče, da se nekateri razstavljalci zastopani z 10 in več deli, ko je bilo število petih delov strogo določeno kot skraj- no za posameznika. Seveda velesajmski prostor in namen te umetnostne razstave ne opravljata aranžerjev, ki so zagre- šili neodpustljivo neokusnost, da so hkrati priredili splošno razstavo rajnega Jo- žeta Gorjupa. Niti ni bilo v razpisu ome- njeno, da se razstave smejo udeležiti javne zbirke, kajti sicer bi se poleg Narodne ga- lerije lahko udeležili tudi narodni muzej in številni zasebni zbiratelji in to uspešneje ko prva.

Pri ogledu razstave srečamo sama zna- na imena in po večini tudi znana dela. Če izvajamo famozne odločitve žirije, ne nudi razstava nikakih presenečenj. Med grafiki so imena Gorjup, Gaspari, Jakac, Justin, Maleš, Mihelič in Tratnik. Med nji- mi je od vseh posebno viden Jakac s svo- jimi subtilnimi risbami. Med slikarji so poleg že imenovanih še Jakopič, O. Glo- bočnik, Gojmir A. Kos, Ivan Kos, Fr. Ko- sir, Mara, France in Tone Kralj, Fističec- va, Pregljava, Albert Sirk, Henrika Santel, Fr. Škodlar, Ivan Vavpotič, Ferdo Vesel, Zupančeva in Peter Žmitek. Vsa je znana imena tako, da o posamezniku ni kdo ve kaj povedati. Nekatera dela presegajo me- je najkrajših estetskih pojmov in nazorov, mnogo je takih ki ne presegajo skromnih diletantskih poskusov in ne spadajo na umetnostno razstavo. Nekatera se znane in poveljavna imena se polagoma izu- škajo z dokazi svojega neznanja in po- manjkanja umetniške potence.

Imenjem je Tone Kralj portret gđc. C., prav tako sencijsko Franca Kra-

lja št. 46 »Mati«, ki izgleda v profilu kot keramika, v katero so včasih sejali žito, Olafa Globočnika št. 84 »Gorenjka«, pisana slika, brez plastike in slikovitosti, čeprav se je z obema vidno trudil.

Pisanečeva in Pregljava z znanimi deli ne kažejo napredka, pri slednji nisem pri dveh njenih slikah mogel dognati, ali gre za možkega ali za žensko. Poleg perorish razstavlja Niko Pirnat tudi dve risbi z oljnatimi barvami. Mara Kraljeva ima podobe, risane na svilo v nežno ubranih barvah, ki so nekako umetno-obrtnega zna- čaja. Vse manj uspeha ima z razstavi- jem mavčevim portretom, ki ne kaže prav nič smisla za plastično oblikovanje. V si- kah skuša doseči Tone Kralj izgled in ši- mungo starinskih slik. Zdi se mi pa, da se poslužuje preskromnih barvnih sredstev. Pri vseh njegovih slikah prevladujejo na- ravne in žgane, rumene in zelene prsti, med katerimi mu posebno žgana siena ved- no sili iz okvira. V kompoziciji se je do- cela umiril in bi bil še vse zanimivejši, ko bi se temeljitjeje poglubil v barvo. Ka- kor je pri njem z zadostjenjem opaziti ne- prestanto iskanje novih poti in možnosti za izrazom, tega ni moglo trditi o Francu Kralju. Njegovo nagajeno delo, ki bi se moralo uvrstiti nekako med literaturo in upodabljačo umetnost, nikakor pa ne med čisto slikarstvo, očituje pomanjkanje vsakega estetskega čuta. Slikarskih vrlin ne očituje ni v enem pogledu. V primeri z njegovimi starejšimi razstavljenimi deli je ta le korak nazaj. Gojmir A. Kos raz- stavlja tri znane podobe, ki po svojih od- ličnih kvalitatah prav nič ne spadajo v prisiljeno okolje. Oba Kolljeva portreta, delana v lahkem žanru nove stvarnosti sta dobro modelirana, v skromnih barvah pa sta bliže risbi ko sliki. Ivan Vavpotič je nepoboljšljiv oboževalec detajlov. Nemo- goče, da ne bi pri tem trpela plastika in slikovitost podobe. Ali niso že Hals, Rem- brandt, Lenbach spoznali, da male stvari požro velike? Ko bi se hotel Vavpotič včas le za spoznanje zatajiti! Tratnik razstavlja podobe treh odličnih ljublan- skih gospe, Henriki Santel gre prednost med našimi slikaricami. Občudovanja je vredna tehnična popolnost in dovednost. V vsakem njenem delu je jasnost hotenja in umetniškega gledanja. Slikarsko najbolj občutna pa je vsekakor njena studija št. 54. Jakopičev portret je precej medel po- leg Ferda Vesela in zatajuje barvnega simfonika. Vesel pa je še vedno nedosežna potenca v naš upodabljači umetnosti. Njegove podobe žive, so telesa in meso. Njegova oblikovalna sposobnost in umet- nost, ki veže iz vsake poteze čopila očitu- je svetskega mojstra. In kako naj bi jaz sam pri teh njegovih velikih odlikah ne bil vesel in ponosen, če mojo podobo za- menjujejo z Veselom?! Naj mi sledi, kdor more in zna! Anica Zupančeva je doma med tihotijci, za žanrske kompozicije in živo meso pa ima še široko bojišče. Po dolgih letih je s pet razstavil Peter Šmitek tri starejše podobe v klasično impresion- ističnem duhu in je »Idila« biser med nji- mi.

Od kiparjev razstavlja Tine Kos, ki se razvija v povsem konvencionalen slog,

France Gorše portrete, med katerimi prednjači lik njegove žene. Dane Pajni- čeve plastike iz umetnega kamna je dober in primeren dekor za vrt ali hodnik mo- deme vile.

V celotnem razstavi v primeri s prejš- njimi ne presega povprečnosti. In vendar je med razstavljalci in občinstvom povzo- čila ne le nevoljo in razburjenje, temveč tudi neprikrito ostro kritiko, zabavljanje in zasmevanje, ne toliko na račun raz- stavljalcev, kolikor na račun famoznih od- ločb žirije za sprejem in ocenjevanje slik. Vse to ne brez tehtnih vzrokov! Z nekaj pojasnili bom razjasnil to zadevo, koristi- lo pa bo tudi za nadalje.

Nikjer drugje na svetu ko pri nas se ne dogaja, da bi si umetnostni zgodovinar- ji in kritiki lastili izključno pravico po- rotnikov in sodnikov med upodabljačimi umetniki. Za tako odgovorno delo, kakršno je to, ne zadostuje učenost kavarniških re- vij, preko katere se žirija za to razstavo vidno ni povzpela. Ne dvomim, da pozna žirija, ki je ocenjevala slike, do podrobno- sti vse modne izrodke slikarstva polpre- tekne dobe, ki s pravo umetnostjo nimajo nobene skupnosti in jih je smatrati zani- mlive zgolj z znanstvenega gledišča kot nujno posledico degeneracije in duševnega razkroja povojnega človeka, ki je v takih slikah želel in hotel najti podobo svoje du- ševne neuravnovesnosti. Le tako moremo pojmovati, da se je v umetnost vrnila ne- ka parazitska panoga namišljene umetno- sti, ki se je proglašala za umetnost slikar- stva z utemeljitvijo, da oblikuje z barva- mi, čopcem in platnom, torej pripomočki slikarstva. Ker pa ji nedostajajo prvin vsa- ke umetnosti, to je estetike, posebno pa še prvin slikarstva: risbe, kompozicije in barvne harmonije, je seveda ni mogoče smatrati za slikarsko umetnost.

Vse pravičnejše bi bilo, da se za to kri- vično nazvano »moderno« slikarstvo izna- jde nov termin, ki bo to udeleževanje, ki ni nič bliže slikarstvu kakor literaturi, toč- nejše označil, z njim pa tudi povojnega, s skrajno perversnostjo razkrojenega degenera- ranca. Kajti psihiatri vsega sveta so do- kazali, da je ta »moderna« umetnost iz- raz patološkega individua, nad katero se naslajajo le stvariteljem duševno sorodni.

Ne čudimo se, da je n. pr. v Parizu med tisoči slikarjev velika večina svoe- nikov te »moderne« umetnosti, ki si v li- stvu popolnoma skitajo. Saj vemo, da je bilo povod in v vseh dobah neznane mno- go več ko pravih talentov, perversnost pa nikdar in nikoli toliko, kakor po vojni v Parizu. In v Parizu je umetnost degenera- rala postopoma, pri nas pa smo bili z njo okuženi pri zdravih koreninah. Kako kruto se je to že in se še bo maščevalo, kaže dokazi na dani. Zbiratelj umetnih, ki ga ne imenujem, je pred leti pokupil več »modernih« slik med gotovimi krogi oboževanega umetnika, ker se je pustil za- vesti po kritikah umetnostnih pisarjev. Spoznanje je prihajalo sicer počasi, a go- tovo, Danes leže vsa ta velika platna na podstrešju, neki znanec jih je celo ko da- rilo odklonil. Neko založništvo je tako modno »umetnino« drago kupilo, prodalo pa jo je za deset dinarjev.

Nedvomno je zdravo jedro duše našega naroda. Prebolel je strup, s katerim so ga desetletja okuževali umetnostni pisniki, ki so ljudstvo v svoji namišljeni nezmožnosti zavajali namesto poučevali. Vendar bo treba sledove tega kvarne- ga početja na telesu naše kulture temelji- to izčišči. Edino sredstvo, ki bo koristilo, da se odpravi in obračuna z diletantizmom in šarlatanstvom naših umetnostnih kriti- kov in žirij, je tesna duhovna in idejna zveza upodabljačih umetnikov. Tako bo izključena ponovitve slučajja sedanje vele- sajmske razstave.

Glede poslovanja žirije za sprejem in ocenjevanje umetnin želim, da bi gospod- je Zorman, dr. Dobida, dr. Stele in dr. Lo- žar čuli sodbo ljudstva. Sam Muther (ime bo gospodom menda že znano?) je spoznal m potrdil, da je nezmislno in nepravilno boriti se proti zdravemu razumu ljudstva, ki je največje talente vseh časov spoznalo prej kakor umetnostni zgodovinarji in ta- ko imenovani umetnostni kritiki.

Zanimivo bi bilo zvedeti, po katerih na- čelih je mogla spraviti ta žirija v sklad svoje odločitve za podelitev nagrad Fran- cetu Kralju in njegovo Kopalko z bene- škim ozadjem in Kosovo konvencionalno plastiko Mati z otrokom? S kakšno pravi- co in utemeljitvijo je prisodila nagrado za najoriginalnejši portret slovenske žene si- ki Pilona, ki predstavlja nekako pariško počestnico in je poleg tega iz zbirke Na- rodne galerije?

S kakšno pravico je žirija, katere na- loga je bila le razdelitev denarnih nagrad, milostno poklonila tudi nekaj »častnih« priznanj?

S kakšno pravico je sklenila svoje ču- dovite odločbe še pred otvoritvijo razstave, da je s tem prišlo več odličnih del ob na- grado?

Dovoljujem si žirijo tudi javno vpraša- ti, kakšne pojme ima o upodabljači umetnosti in o njej poverjeni nalogi? Ne za svojo radovednost, temveč za pojasnilo občinstvu. Zame je vse jasno, saj se vsa ironija te jurorske modrosti zraja v nje velikodušni odločitvi, s katero je blagovoli- la podeliti častno priznanje celo rajnke- mu Gorjupu.

Kaos neorientiranosti, ki je vladal dol- ga povojna leta, že izginja. Prijatelji in razumniki prave umetnosti postajajo sa- mostojnejši in neodvisni od pisarij umet- nostnih kritikov. Demagogiji v umetnosti se majojo tla. Za pravo umetnost se že vračajo prevladni časi!

Škodlar.

Vsak milijonar svojo cerkev

V Jenisejsku, ki je štel 7000 prebivalcev, je bilo poleg židovske sinagoge 14 cerkev

Iz knjige Otto Hellaerja »Sibirija druga Amerika«, Universum-Bücherei für alle, Berlin W 8.

Jenisejsk, mesto bivših krznarskih milijonarjev, lastnikov zlatih rudnikov, mesto, ki je štel 7000 prebivalcev in 14 cerkev. Vsak milijonar je imel svojo cerkev. Tudi sinagoga je tu, tri dni poti oddaljena od sibirske magistrale, na robu kulture; na jugu Rusi, na severu Tunguzi.

Zelo lepa, stara sinagoga z veliko kupolo, za starimi drevesi; tako sinagogo si človek mora ogledati.

Mlači mož, čedno oblečen, njegova obleka spominja na avstrijsko uniformo, me vpraša: — Si hočete ogledati šolo? (»Se wollen anschauen dr. Schul?«) — Mojzeša (Mojscha) ni tu. Morda pa želi gospod stopiti k meni? — Iz hišice na dvorišču sinagoge se skloni lepa židovka, še dokaj mlada, je že vredno pogledati tja, saj se bo marsikaj videlo. Ne, raje ne.

— Ste iz Jenisejska? — Jaz? — Silno začudenje. — Jaz iz Jenisejska?

Žena na oknu se smeje. — Jaz sem izgnanec.

— Kaj ste pa zakrivil? — Mož v zadregi povese oči, potem pa odgovori: — Trgovalec sem. (»Iach hab gehandelt.«) — S čim ste pa trgovali? — Vojni ujetnik sem iz Košic. Prišel sem v Kijev, tam sem ostal. Trgovalec sem z — valuto.

Mož je vsaj odkritosrčen. Prvi primer, da izgnanec ne izjavi, da je nedolžen in da sam ne ve, kako je prišel sem. Poslovim se, stopim z dvorišča na cesto. Komaj pa napravim nekaj korakov, zaslišim za seboj klic: — Gospod doktor, gospod doktor! Mojzeš je že tu!

In Mojzeš je prišel. V škornjih, ovčjem kožuhi, z brado, ledeno sivo in skuštrano, rusko kučmo potisnjeno na čelo, prastar.

— Gospod bi si rad ogledal šolo? — Govoril je zelo počasi in ves preseenečen nad tem, da je stal pred njim Evropec, ki si je hotel ogledati sinagogo. Morda sem bil v njegovih očeh komisar, ki je hotel uradno zapreti sinagogo, morda sem bil skrivnostni konzul.

Rotschildov odposlanec.

Ves zbežan je stal Mojzeš pred menoj.

Potem sva odšla v sinagogo. Z ogromnimi, starinskimi ključi so se odklenila velika lesena vrata. Mojzeš je vstopil prvi. — To je naša šola. Najprej šla sinagoga daleč naokrog. Vse so nam vzeli. Vse zlato, vse srebro. — Kar je stopil k meni še en Mojzeš, še manjše postave, še bolj siv, še bolj sklonjen, z očali. In izpregovoril je v brezhibni nemščini: — Prihajate iz Berlina? Ste agent politične uprave? Ali pa ste — novinar? — Bil je nadomestni rabin ali rabinjski nadomestek. Pojasnil sem mu položaj.

— Koliko židov je v Jenisejsku? — Židov? V Jenisejsku? Petnajst.

Petnajst židov in božji hram za tristo. Razkošje, dragocene klop, poslikano steklo na oknih, kristalni lestenci, marmornati stebri, bila je bogata sinagoga.

— Tistih, ki so sinagogo zgradili, ni več tu, — je dejal prvi Mojzeš, — ti so v Berlinu in v Parizu, mi smo pa ostali tu, mi, »die armen Jiden«. Vse so nam vzeli iz šole.

— Kdaj vam pa vzamejo sinagogo? — sem vprašal. — Čemu potrebuje petnajst židov ta hram? — Grozno je to vprašanje, toda umestno. Trikrat je skomignil z rameni. — Morda jutri, morda danes, morda pojutrišnjem, vzeli jo pa bodo. Mi itak ne moremo živeti. Od kod naj vzamemo denar za davke? Petnajst židov! — Kratka pavza: Potem se pa oglasi stari, ki govori gladko nemški: — Drugi časi Obupano razprostre roke. — Železnico grade do Jenisejska in sinagogo dobe železničarji. V svetlo so se sklenili, da pride tu sem železničarski klub.

— Zelo mi je žal, toda po mojem mnenju je sovjet zelo pameten, to bo krasen klub. — Trije židje so me presenečeno pogledali. Prvemu sem dal srebrni rubl. Spremlil me je na cesto. Drugi je pa zaprl težka vrata, potem je vzel starinske ključe, zmajal z glavo in se odmahnil čez dvorišče.

Prihodnje leto zapopla rdeča zastava nad zadnjo sinagogo v Severni Sibiriji, ob robu pragozda.

kako ga je prodajalka v modni trgovini ostela. Po vsem letovišču se je govorilo o princem doživeti in to je prišlo kmalu tudi na ušesa prodajalki, ki je tako pogumno poučila princa, kako se je treba vesti.

Dekle je takoj sedlo in napisalo princu pismo, proseč ga odpustitja. Princ ji je pa poslal v odgovor krasen šopek s pismom, ki v njem pravi, da ji je zelo hvaležen za lekcijo, da se bo poboljšal in da prihodnjič, ko bo kupoval srajce, ne bo več tako izbirljen, niti neroden. Za trgovino, kjer je princ izbiral srajce, je bila to prava sreča, kajti zdaj se v nji kar tare ljudi in vsi hočejo videti lepo prodajalko, ki je ozmerjala angleškega prestolonaslednika.

Jubilej Maksima Gorkega

25. septembra proslave v Rusiji 40-letnico literarnega delovanja Maksima Gorkega. Centralni odbor ruske komunistične stranke in sovjetska vlada sta pooblastila poseben odbor, naj sestavi program proslave, ki si jo želi izdati v Rusiji v velikem obsegu. V počastitev slavnega pisatelja ustanove vrhovni literarni zavod, ki bo nosil ime Gorkega. Na mnogih visokih šolah ustanove študentske Maksima Gorkega. Ustanovlje-

ne bodo tudi literarne nagrade Gorkega, namenjene najboljšim sovjetskim pisateljem za dela, ki najlepše prikazujejo sedanji položaj in prizadevanje sovjetske Rusije.

Gorkega zbrani spisi in njegova publicistična dela izidejo v posebnih izdajah. Moskovska in leningradska gledališča pripravljajo vpričo vseh dram Gorkega, poleg tega pa izdela sovjetska filmska industrija tudi več filmov, ki bodo v njih obdelana literarna dela Gorkega.

Umor kitajskega generala

Maršal Čang-Cung-Čang, ki je igral do leta 1929 v kitajskih državljanskih vojnah, je bil na neki postaji umorjen. Napadli so ga trije možaki, ki jih je policija aretirala in izkazalo se je, da je eden sin generala, ki ga je dal Čang-Cung-Čang pred leti umoriti. Gre torej za krvno osvetlo.

Iznajdljivost tihotapcev

Tihotapci so posebno iznajdljivi na belgijski meji. Noč in dan romajo cele tople tihotapcev iz Belgije v Nemčijo, Francijo in Holandsko. Blizu Aachena se je vnela nedavno pravcata bitka med cariniki in tihotapci. Tihotapcev je bilo mnogo več in cariniki so jim podlegli. Belgija je zdaj pomnožila svoje obmejne straže in tudi Nemčija je poslala na belgijsko mejo večje število carinikov. Kljub temu se pa tihotapstvo lepo razvija, kajti tihotapci so zelo podjetni. To-bak je v Belgiji mnogo cenejši kot v Nemčiji in Franciji, zato ga na navdušeno tihotapstvo čez mejo. Nedavno so ga peljali čez mejo poln avtomobil in cariniki jim niso prišli na sled. Tihotapci si pomagajo tudi s konji, konju nalože na hrbte svoje blago, potem pa udarijo po njem, da se splašajo in zdrizne brez jezdeca čez mejo.

Iz Belgije pa tihotapijo tudi dragulje, zlati diamanti. Zelo elegantna dama se je zadnje čase tako pogosto vozila čez belgijsko mejo, da je postala sumljiva. Njen potni list je bil v redu in cariniki nikoli niso našli v njeni prtljagi nič sumnjivega. Nekega dne je pa prejela carinška uprava pismo z opozorilo na stekleno oklo elegantne dame. Ko so damo natančno pregledali, so opazili, da njeno stekleno oko prav za prav ni oko, temveč škrabica za diamante. Mnogo se tihotapci zadnje čase v Belgijo tudi kokširajo, morčije, klicerjev in žgarija.

V slabih časih več inseratov

Zanimiva sodba angleških strokovnjakov o pomenu insercije v času krize

V Liverpoolu se je vršil nedavno občni zbor angleške reklamne »Advertising Association«. Geslo zborovanja je bilo: More Advertising in Hard Times. (V slabih časih več inseratov.) Na zborovanju, ki se je vršilo skupaj z zborovanjem angleških tiskarnarjev, so slišali zborovalci več zanimivih poročil. Sir Herbert Austin, funkcionar znanega angleškega avtomobilskega koncerna Austin Motor Company, je dejal v svojem poročilu med drugim:

»Angleški industrijec stoji zdaj glede reklame in inseriranja na razpotju. Na eni strani zahteva sedanji gospodarski položaj v Angliji čim večjo varčnost pri proizvodnji in prodaji blaga, na drugi strani pa stoji industrijec pred dejstvom, da baš v času krize ne more štediti pri reklamni inserciji, temveč nasprotno, v interesu trgovine je nujno potrebno reklamo in insercijo še povečati. To je zelo kočljiv, naravnost paradoksen položaj. Toda baš ta položaj sili prodcente, da skrbno prouče vsa propagandna in reklamna sredstva, da jim prinese za reklamo potrošeni denar čim več koristi. Najvažnejša reklama za vsakega industrijca in trgovca so nedvomno novine. Angleški producent mora videti v inseriranju v novinah težko topništvo svojega trgovskega pohoda. Prepričan sem, da bosta v sedanjih težkih časih reklama in njena

nerazdružena sestra insercija pomenili mnogo več, nego sta pomenili v prejšnjih časih. Inseriranje v novinah moramo za vsako ceno obdržati na dostojni višini in si prizadevati še povečati to najuspešnejšo reklamo, da bo Anglija zopet zavzela vodilno mesto med industrijskimi državami.

Za njim je govoril predsednik organizacije londonskih tiskarnarjev John Crowle Smith. Tudi on je opozarjal na važno vlogo reklame in tiska v sedanjem gospodarskem položaju. V imenu trgovcev je govoril Ivor Coover, ki je dejal med drugim: »Splošna tendenca moderne trgovine je, da se kupuje po vsej državi po znanih, dobro sestavljenih inseratih. Da je to res, se lahko prepriča vsak trgovec v svoji trgovini. Vaše žene kupujejo v prvi vrsti blago, ki se inserira kot standardno in ki je znano baš po zaslugi oglasov v novinah tudi v zadnji vasi. Na vsakem koraku vidimo, da je že globoko ukoreninjena navada, da kupujejo ljudje večino blaga, ki trgovci nanj neprestano opozarjajo potom oglasov v novinah. V inserciji po novinah leži trgovina bodnost.

A. Everett Jones je ob splošnem odobravanju zborovalcev izjavil, da so inserati v novinah artiljerijski ogenj, ki pod njegovim varstvom pehota uspešno naskakuje sovražne postojanke.

40 letnica gimnazijske mature v Ljubljani

Ljubljana, 10. septembra.

Vsakelej v čisto zasebna zadevščina, poročila ta in oni čitatelj. Pa mi! Prvič smo bili in ostanemo edino mi bivši maturantje bivše c. kr. višje gimnazije v Ljubljani l. 1893 in drugič je imela naša proslava maturitetnega 40letnega jubileja po svojih osebnostih tudi za našo javnost čisto svoj poseben značaj.

54 maturantov nas je stalo pod nadzornikom Šumanom julija meseca 1892 pred tole komisijo: direktor Andrej Senekovič, prof. Frid. Zakelj, prof. Maks. Pleteršnik, prof. V. Bonstner, prof. Fr. Gerdinik, prof. Avg. Wester, prof. dr. Iv. Svetina, prof. Al. Pucsko, prof. dr. O. Gratzl, min. učitelj Jos. Šom, supl. gimn. učitelj Martin Petelin in pomoč. katehet Fran. Pernice. Žive samo še trije: gg. dr. Svetina in dr. Pernice, ki sta prišla med nas, pa g. dr. Gratzl, ki živi v Gradcu.

Izmed 54 maturantov (a in b razreda) nas živi še 33, od katerih se nas je zbralo 23. Ostali so bili službeno zadržani in so nas pisemno ali bazojavno pozdravili. Tako nas je pri jubileju sodelovalo 25, ki smo se s toplo pieteto spominjali pokornih svojih profesorjev in tovarišev. In s starim, nevenljivim prijateljstvom smo občevali med seboj, ki smo si bili vzlic različni narodnosti zmerom najboljše kolegi. Zato so prišli med nas tudi Nemci iz Avstrije in sprejeli smo jih s posebno radostjo. Saj so bili izvrstni dečki, idealni mladenci in so danes neizpremenjeni kot vti močje na visokih socialnih mestih.

Najprej smo se zbrali v križevniški cerkvi, tam, kjer smo imeli vsako nedeljo od V. do VIII. razreda šolsko mašo, kjer nam je pridigoval vsa leta prof. Tomo Zupan, kjer je igral Karel Šavnik in smo na krovu prepevali slovenski in latinski. Tovariš dr. K. Šavnik, delegat min. fin. je pred 10 leti, na našem 30letnem maturitetnem jubileju, še z zanosno duhovitostjo govoril o idealih mladosti, zdaj smo se spominjali nanj, na pisatelja dr. Mat. Prelesnika, na prof. dr. Ferd. Jančarja, talent najvišje bistrosti, na dr. L. Tšča, dr. V. Florina, dr. Mihišina, Souvana Fr., p. Holečka Jos., Dvojaka Iv., dr. Prezija L in še na druge s tugo in ljubeznijo.

Tovariš prof. dr. Jos. Jerše je ciceronsko lepo in duhovito govoril s lece na nas, primerjajoč naše življenje z letnimi časi, nato pa je maševal za nas; obenem je maševal tovariš župnik Peter Koprivec v črnen plašču za pokojne tovariše in profesorje. Zares, bilo je lepo, in celo svobodomislec med nami so bili gmjeni...

Nato smo si korporativno ogledali veselejši, a ob eni smo imeli skupni obed. Govorili so tovariši Vadjal Fr., bivši šol. prosvete, dr. L. Poljanec, bivši prosvetni inšpektor, župnik Peter Koprivec, viš. žel. revident in prezašlužni narodni prvoborec Iv. Kežar, jaz i. dr. Pa celo zapeli smo staro študentsko himno »Caudeamus igitur...« zakaj vsi smo bili zdravi in veseli, pa polni svetlih spominov...

Tudi fotografirali smo se in sklenili, da se posej sestanemo vsako leto. Nič se sicer še ne čuti starega, saj smo s 60 leti še vsi polni volje za življenje, delo in borbo, ali nič se ne ve, zakaj »odprta noč in dan so groba vrata«, in mi maturantje iz l. 1892 bi radi vendarle še parkrat v bratski slogi veselo pokrokal...

Težko nam je bilo slovo. Ali razšli smo se zidane volje, ko nam je še g. prof. dr. Svetina prečital iz svojega 40letnega kataloga vse naše osemolke grehe in vrline... Moj največji greh je bil »Schwätzt mit Šavnik!« — Ljubi, nepozabni prijatelj v večnosti, zdaj šepetajo v šolah že najlini vnuki in jeze svoje učitelje...

In kdo smo bili zbrani na našem jubileju? Naj jih navedem abecedno po »Jahresberichte«: Gliche Jos., župnik, Go-tonica pri Kočevju, Kežar Iv., viš. žel. re-

vident, Maribor, dr. Lovčnik Alb., svetnik apelacij, sodišča, Ljubljana, Merk Otton, viš. vladni svetnik, Celovec, Remškar Val., župnik, Dol. Logatec, dr. Svoboda Henrik prof. in šolski svetnik, Ljubljana, dr. Techner Rik., dvorni svetnik, Celovec, Vadjal Fr., prof. in bivši prosvetni šef, Ljubljana, Venedig Vil., želez. nadzornik in postaj. načelnik, Ehrenhausen, Sp. Stajersko, Vučer Fr., kr. admiral, Zagreb. — Benedičič Jak., župnik, Smartno pri Kranju dr. Dolenc Ščitomer, svetnik okr. sodišča, Novo mesto, Gogola Iv., finan. inšpektor, Spod. Šiška, dr. Jerše Jos., prof. katehet, Ljubljana, Koprivec Peter, župnik, Breznica pri Zirovnici, dr. Murnik Viktor, prvi tajnik ZTO, Ljubljana, Novak Jos., župnik, Sv. Jakob ob Savi, dr. Poljanec Leop., prof. in prosvetni nadzornik, Maribor, Šimik Ivan, tajnik direktorije pošte in telegrafa, Ljubljana, dr. Vrtačnik Ivan, predsednik upravnega sodišča, Celje, dr. Zarnik Milutin in končno Fran. Govekar, mag. nadsvetnik, Ljubljana.

Razen nekaterih tovarišev duhovnikov, ki so bili zadržani po šolskih mašah, smo morali pogrešati le še tovariše: vseučil. profesorja dr. Val. Kašarja, Ljubljana, zdravnika dr. Fr. Sabca z Vrhnike, zdravnika dr. Fr. Raznožnika iz Loča, pa celovškega profesorja Leop. Pettauerja.

Kakor vidite, maturantje iz l. 1892 smo bili le »fantje od faros! In taki ostanemo, dokler nas ne — »šabebat hamas«... Pr. G.

10letni gost

Ruggiero Ricci, 10letni čudežni otrok iz Amerike, je igral gosli še kot triletni otrok; zdaj pride v Berlin, kjer priredi več koncertov. V New Yorku ga je poslušalo 20.000 ljudi, ki se kar niso mogli dovolj načuditi njegovi umetnosti.

Najugodnejši trenutek.

— Ali misliš, da je zdaj ugoden trenutek, da izpregovorim s tvojim očetom?

— Odločno, ker baš pregleduje račune moje modistke.

V restavraciji.

— To je pa že kar nedostojno, kako ta nesramnež z menoj koketira! — pravi žena.

— Kateri? Jaz nikogar ne vidim.

— Tisti, ki sedi tamle pri steni za mojim hrbtom.

Tehten razlog.

— Zakaj se je tvoja prijateljica ločila od moža?

— Ker se ni razumela s taččo.

Banke hodijo za ljudmi

Seveda je mogoče kaj takšnega samo v Ameriki, v tej deželi večnih novotarij in rekordov. Tudi v Ameriki so zadnje čase banke kar po vrsti propadale in zdaj so ostala mnoga mesta brez njih. Američani bi pa ne bili to, kar so, če bi ne izumili nečesa, kar jim bo vsaj začasno pomagalo iz zadrege. Vedno in povsod si znajo pomagati, bodisi na zakonit ali nezakonit način. In izmislili so si tako zvane potujoče ali avtobusne banke. V mesto brez banke prispe naenkrat avtobus, ki pa ni naveden avtobus, temveč potujoča banka, ki začne takoj uradovati. Kdor nujno potrebuje denar, pa nima časa voziti se v središnje mesto, kjer še imajo banke, lahko opravi vsaj posel kar doma. Ne hodi torej Mohamed h gori, temveč gora k Mohamedu, ne ljudje za banko, temveč banka za ljudmi.

Banke na kolesih baje zelo dobro poslujejo. Po nekaterih mestih so že določeni dnevi, ko prispe potujoča banka in ljudje je pripravijo vse potrebno, da gre poslovanje hitro in gladko od rok. Ko je vse opravljeno, krene bančni avtobus dalje. Bančni avtobusi bodo vozili najbrž tako dolgo, dokler jih ne proglase za nezakonite, kajti njihova ustanovitve ni v skladu z zakonom o ameriški narodni banki in njenih podružnicah.

Zločini žene brez otrok

Orožniki v Berehovu na Češkoslovaškem preiskujejo redek primer separtij, varanja oblasti in umora. Ta primer je vredno zabeležiti, ker gre za bolesto manjše ženske, ki hrepeni po otrocih, ne da bi imela v sebi le trohico človeškega čuta. Pred štirimi leti je porodila neka žena v berehovski bolnici dvojčka, deklico in dečka. Ker sama ni imela sredstev je sklenila, oddati dvojčka v dečji dom. Po odhodu iz bolnice ju je že nesla na kolodvor, pa se ji je pridružila neznanica in ko je zvedela, kaj namerava z otročkoma, se je ponudila, da vzame enega otroka za svojega. Miti samo enega ni hotela dati in tedaj je neznanica vzela oba, ne da bi materi povedala, kako se piše in od kod je. Čez dva tedna so pa našli ob cesti mrtvega novorojenčka in spoznali v njem enega dotičnih dvojčkov. Otroček je bil zadavljen. Aretirali so mater, ki jo pa kmalu izpustili, ker je preiskava dognala, da je nedolžna.

Tudi neka druga mati je dala neznanici svojega novorojenčka. Vsaka sled za otrokom je pa takoj izgnila in šele te dni je mati spoznala dotično žensko na sejmu. Obvestila je policijo, ki je ugotovila, da gre za Marijo Fedakovo. Zaslišali so jo in priznala je, da je enega prevzela dvojčkov umorila, drugi je pa čez tri mesece umrl. Priznala je pa še druge zločine. Od mater je grozila.

vsega pet otrok in od teh je enega umorila, druge štiri pa pustila umreti od lakote. Vse je dala znova vpisati v matične knjige in jih celo krstili, naivnemu možu je pa pravila, da jih je sama rodila bodisi v gozdu ali pa doma v njegovi odsotnosti. Noben otroček ni mogel dolgo živeti, ker je vsakega hranila s kruhom in sladkorjem, pa še tega jim je dajala malo, tako da so prav za prav od lakote umrli.

Angleški prestolonaslednik in srajce

Waleški princ se mudi na francoski rivieri na počitnicah in v Cannesu je doživel veliko prigodo v modni trgovini. Stopil je v trgovino, kjer so mu ugajali v izložbenem oknu nekateri vzorci modnih srajc, in prosil je prodajalko, naj mu jih nekaj pokaže. Princ ima preveč izbran, razvjen okus in tako mu od blizu noben vzorec ni ugajal. Zahteval je vedno nove vzorce, izbiral jih je in pri tem so mu padli nekateri na tla. To pa seveda ni bilo po volji mladi, energični prodajalki, ki se je zadržala na odjemalca: »Gospod, to je pa že pravi škandal! Prinesla sem vam nekaj tucatov srajc, pa jih premetavate, obračate in mažete, ne da bi si katero izbrali. Celo na tla jih metete! Za take odjemalce se lepo zahvaljujemo.«

Princ je bil v hudi zadregi, ker se mu menda še nikoli ni pripetilo, da bi ga kdo tako pošteno ozmerjal. Opravičil se je, češ, da bo rad plačal za pranje umazanih srajc in da bi potolažil razjarjeno prodajalko, je takoj kupil šest najdražjih svilenih srajc ter si jih dal poslati v hotel. Ni pa povedal svojega imena, temveč samo številko sobe. Botem pa je ena je pravi svoj družbi,

Krasni izdelki naših podjetnih mizarjev

Naša pohištvena obrt in industrija lepo in stalno napreduje

Ljubljana, 9. septembra.

Naše pohištvene razstave so tako na glas, da so jamstvo za uspeh velesejma, če bi ne bilo razstavljenega nič drugega. Ni treba več na dolgo in široko dokazovati, da je naše pohištveno mizarstvo na višku, a baš zaradi tega moramo govoriti tudi o sedanji razstavi pohištva.

Razstavljačev je zopet več, kot jih je bilo spomladi. Paviljon E je zdaj že povsem mizarški, razen razstavljalca glasbil so v njem sami mizarji in pohištveni obrtniki, tapetniki, izdelovalci furnirja itd. V pravem pomenu besede je pa tudi paviljon F razstavišče pohištvenih izdelkov. Treba je naglasiti samo to, da opazimo pri naši pohištveni obrti ter industriji stalen napredek in ta razstava že prekaša spomladno, čeprav časi niso najboljši.

Tako pri vstopu na desni razstavlja

Rok Berlič iz Zupuz

orehovo jedilnico in dekliško sobo iz svetlega lesa, kanadske brezovine. Presenečen si je že v začetku ter se mora ustaviti. Visoka je lestevica razvoja, po kateri se je naše mizarstvo dvignilo tako visoko. Okus se je izostril do rafiniranosti, osrednja linija modernega sloga, ki je vzporedna oblika stvarnosti, se očituje čedalje bolj. Nikjer se pa stvarnost tako skladno ne druži z lepim kot v tem ogromnem zakladu pohištva, o čemer se lahko prepriča pri ogledu od prvega do zadnjega razstavljalca, seveda tudi pri Berliču. Posebno pozornost vzbuja Berličeva dekliška soba, največ zaradi postelje, ki je kombiniran kos pohištva, obenem omarica s knjižno polico, nočna omarica in toaletna mizica, ogledalo se pa potiska v prednji posteljni naslon. Načrt je napravil ing. arch. M. Stenar. Nedvomno nobena ideja, ki jih je več posrečenih pri mizarških izdelkih na razstavi, ne zbija več zanimanja. Tudi kombinacija furnirja očituje dobrega arhitekta, obrobe so iz palisandra in javorja. Omara za perilo je združena s knjižno omaro. Sploh je pa pohištvo tako lepo in idealno za dekliško sobo, da neštetokrat vidiš ob njem.

Ni nam treba iti naprej, že nasproti Berliča vidimo zopet pohištvo, ki je vredno posebne pozornosti. Arhitekt je s črtalom v roki sklenil: Bodi! Da, nič posebnega, linija je tako enostavna na pogled, vendar se kaže v izvedbi umetnina. Načrt je napravil ing. arch. C. Tavcar, pohištvo je pa izdelal mizar.

Ivan Mrhar iz Stanežič

Furnir je orehov, pasovi cebrane pa podčrtavajo stvarnost sloga in lepoto žlahtnega lesa. Novost je pri posteljah, da prednji naslon sega tako v širino, da imata nizki nočni omarici, ki sta podobni toaletnim mizicam, leseno ozadje. Originalni, a lepi so pa tudi ostali kosci.

Sosednji razstavljačec.

Fr. Poličar s Trate pri Št. Vidu

se lahko ponaša z originalno orehovo jedilnico, ki jo je izdelal po lastni zamisli. Ker razstavlja prvič, se je še tem bolj potrudil, da je razstavil čim bolj odlične izdelke. Dobra je kombinacija luženega hruskovega lesa z orehovo.

Lepi spalnice iz orehovine, ki ju razstavlja

J. Andlovic iz Škofljice

poznamo že od prejšnje razstave, kar lahko trdimo ponovno.

Fr. Velkavrh iz Vižmarj

se je očitno uveljavil tudi zdaj. Krasno rdečkasta spalnica iz hruskovine postane lahko ideal pohištva za samico. Takoj se prepričaš, da Velkavrh ne eksperimentira, slog je stvaren, po enostavnosti priklapljen; med takšnim pohištvom se počutiš takoj doma. Prav tako prijetna je jedilnica iz orehovine z obrobnimi makase. Tehna odlika je pač, da je pohištvo povsem gladko.

Ko si ogleduješ pohištvo

J. J. Naglasove tovarne

ni treba, da te opozarja napisana letnica,

da je ta tovarna naša najstarejša in torej matična naše visoko razvite pohištvene industrije. Naši najboljši mizarji so se učili v nji. Ni treba torej letnice, izdelki sami govorijo o tem. Soba za gospoda, odnosno knjižnica, iz kavkaškega oreha zbija pri obiskovalcih mnogo občudovanja. Kombinirana je knjižna omarica, ki stoji v ključu, z otomano, ki je postavljena v nišo. K opremljenosti spada igralna mizica in pisalna miza ter fotelji. Ob divanu je visoko leseno obzidje namesto stenskih open. Spalnice je iz domačih orehovine. Furnir je res okusno sestavljen, obrobe so pa pravo umetniško dognanje. Občudovati moraš tudi Naglasova tapetniška dela, vzorci prevlek so izbrani po finem okusu, da popolno harmonirajo z barvo pohištva. V vogalih koji razstavlja Naglas še jedilnico iz kavkaškega lesa; nedvomno je ta jedilnica ena najlepših na razstavi, po eleganci je ne prekaša nobena.

D. Lancošove spalnice

ne more nihče prezreti. Tudi to pohištvo je iz orehovine, in sicer iz kavkaškega oreha. Orehovina je postala moderna, kar se opazi tudi v inozemstvu, ne le pri nas. Njena barva je pač ena najlepših in najbolj ter najprimernejša stvarnemu slogu. To lepo spalnico poleg drugih odlik odlikuje praktičnost, da je uporabna za samsko sobo ali zakonsko spalnico. Postelja je le ena, a široka, vendar pa ne kot ladja. To pohištvo je tudi primerno za velikost loke, kakršnih je zdaj največ, ko varčujemo tudi pri prostoru. Posebno lep barvni ton je dosegel Lancoš pri furniranju, ki ga podčrtavajo še obrobe iz rjavu lužene hruskovine in lužene cebrane.

Da je

H. Bitenc dober mizar

dokazuje pač to, da vedno med prvimi proda razstavljen pohištvo. Razstavlja spalnico iz domačih orehovine, kombinirane s kavkaškim orehom. Njegova skrivnost je, kako doseže svojevrstno barvni ton furnirja, ki ga ne opaziš nikjer drugje. Bitenc je tudi iznajdljiv, vedno razstavlja kakšno novost, zdaj n. pr. kombiniran kos pohištva, ki je obenem stolo za rože ali vaze, priročna knjižna omarica in spalnični buffet, v katerem se skrivajo razne kapljice, ki se pričežajo marsikomu tudi v postelji.

Kako iznajdljiv je

Fr. Tomšič iz Zg. Kašlja

je že znano. Razstavlja vselej celo vrsto praktičnih kuhinjskih miz, zdaj ima tudi lepo kredenco, njegova iznajdljivost se pa tudi kaže pri sestavljanju furnirja in vrata pri njegovem finem pohištvi se zapirajo tako precizno, da so sklepi nevidni. Nihče še tudi ni potuhtal njegove patentne mize (ki je pa še ni patentiral), ki se razteza na enostaven obrat kljuka in se prav tako tudi sklopi nazaj. Razstavlja eno spalnico iz rdečkastega rio-palisandra, drugo pa iz orehove korenine.

Prevladujejo spalnice temnejših lesov,

ena najlepših svetlih je pa nedvomno izdelek tvrdke

Andrej Kregar in snova iz Št. Vida

Furnir je prijetno učinkujoča citronovina s kombinacijo (ki je zelo posrečena) cvetličnega jesena, obroba je iz cebrane. Poleg je še ena svetla spalnica, ki je pa cenenejši izdelek, kanadska brezovina ni tako draga. Jedilnica je iz rio-palisandra, obrobe so pa iz progastega palisandra. Tako lepe jedilnice so redke.

Jakob Kregar iz Vižmarj

razstavlja vselej decentno, prijetno učinkujoče pohištvo, tako tudi zdaj jedilnico in spalnico iz orehove korenine, vse skrbno furnirano.

Edina spalnica iz kameronske rože, izredno učinkovitega rdečkastega lesa, ki ima valovite, zamotane rasti, kar se lahko učinkovito izrazi, je izdelek

Avg. Černeta iz Zg. Šiške

Pasovi in obrobe so iz rio-palisandra, ki se najlepše ujema z žlahtnim ostalim lesom.

P. Decourcelle: 4/

Prokletstvo ljubezni

Roman.

Ta želja ni bila posledica dolgega razmišljanja, temveč nekakšnega moralnega povelja. Najbrž je mislil na to, da bi ugnel ta dohodni zavod sprejeti nekoč pod streho otroka, ki ga je bil obsodil na bedo in sramoto.

Nekega jutra je zagledal v pristanšču ladjo, pripravljeno na pot v Chile. Mikalo ga je vkrcati se in kretniti v Chile. Ni dolgo razmišljal. Odpeljal se je samo zato, da bi ne ostal tam, kjer je pač bil.

Od tistega dne je potoval Ramon po svetu brez vsakega cilja. Nekočudno hotenje ga je gnalo vedno naprej. Nihče ga ni videl smeati se, nikoli ni govoril z ljudmi veselo, na nobeni plesni zabavi ga ni bilo. Nikoli njegova roka ni stisnila ženske roke. Opojen pijan ni pil, nikoli se v družbi ni dotaknil kart.

Od svojega odhoda iz Paname je pisal Saint-Hyrieixu in Carmen samo dvakrat ali trikrat nekaj besed, toda odgovora na nobeno pismo ni dobil, ker ni nikoli označil kraja, kamor ga

požene njegova fantazija.

Svaka in sestre sploh se ni hotel videti. Čakal je, da bi njegovo ranjeno srce nehalo krvaveti, da bi ne motil njune sreče.

Nekega večera ga je pa spomin na Carmen posebej vznemiril. Vso prečuto noč mu je bilo, kakor bi stala pred njim. Videl jo je mlado, lepo, nasmejeno, iz vsega srca ljubčo ga. Toda čudno, ni govorila z njim o otroških letih in penhoetskem gradu.

Ramon jo je videl že omoženo. In vedno sta bila z njo Helena in njen sinček.

Zaman je skušal Ramon zaspati. Šele proti jutru je ves izmučen zatisnil oči kar v naslanjaču, a njegove ustnice so še vedno šepetale:

— Helena! Mišček!

Zgodaj zjutraj je hitel na pošto — bil je v Vera-Cruzu — in brzojavil sestri:

»Rad bi objel tebe in tvojega moža. Prispej takoj, čim dobim odgovor.«

— Ramon de Montlaur.
Čez dva dni je dobil odgovor:

»Pridi takoj. Važni dogodki v mojem življenju.«

Vdova Carmen de Saint-Hyrieix.
— Vdova! — je vzdihnil Ramon.

— Saint-Hyrieix mrtev! Torej je sama, zapuščen na kraju sveta! Uboga sestra!

Brzojavka je bila poslana iz Cayenne. Ramon se je odpeljal s prvim

Kor že občudujemo pri mizarjih krasno furnirano pohištvo, je zanimivo tudi, če si ogledamo vseh vrst furnir, ki ga razstavlja tvrdki R. R. Ales in Slavonija. Po tem ogledu boš vedel še bolj ceniti delo mizarjev.

Kdor hoče videti res lepo svečo spalnico, ne sme prezreti pohištva

Fr. Šenka s Trate pri Št. Vidu

Zelo lep furnir iz kanadske breze je sestavljen v posebnih pramenih. Barva je srebrnasta. V vseh kosih se očituje okus, lampijoni pri nočnih omaricah so pa kar nenadomestljivi.

Potem pa zopet občudujes temnejše barve. Mizarji so tiči, kakorli narede, vse moraš občudovati. Posrečena kombinacija furnirja je pri

Fr. Rozmanovi spalnice

orehovina z afriško hrusko, torej sivkasta barva, ki se preliva v rdečkasto.

Ena vodilnih naših pohištvenih tvornic je

Erman & Arharjeva v Št. Vidu

ki izdeluje posamezne tipe pohištva v serijah, po 12 enakih spalnic ali jedilnic. Zdaj razstavlja jedilnico »Bled«, orehovo spalnico »Št. Vid«, spalnico v modernem baročnem slogu in gospodovo sobo. Ta tovarna obratuje še vedno z nezmanjšanim obratom, kar je pač dokaz, da so njeni izdelki prvovrstni tor ni treba o tem izgovarjati besed.

Tudi

Avg. Cimermanovo spalnico

iz kavkaškega oreha moramo uvrstiti v vrsto tistega pohištva, pred katerim se ustavljajo posemiki ter vzdikajo, da je lepo.

Egidij in Karel Erjavec z Broda

razstavlja tudi zdaj več pohištva kot na prejšnjih razstavah: orehova spalnica in jedilnica sta lepi, povsem odgovarjata modernim zahtevam in okusu — drugače ni treba reči. Svetla spalnica iz finske breze je poleg tega, da je lepa, še poceni.

Posestnik opazi med številnimi mizarji tudi tapetnike; tapetništvo pri nas ni še dolgo razvito, zadnje čase se je pa razvilo tako, da smo lahko tudi ponosni na tapetnike.

Jagrovi dobro znani izdelki

so že takšni, da moramo o njih govoriti. Zelo praktičen in nič manj lep je spalni zložitveni fotelj. Couch divani te privlačijo kot magnet, da se spočiješ na njih. Fotelji, zofe, divani, vse ti je všeč, zlasti ker je prevleka povsod tako prijetno učinkujoča.

Lepi so pa tudi Slugini tapetniški izdelki in veliko pozornost zbujajo D. Pucovi, kjer vidiš še krasno slikano zavese, pregrinjala, blazine, rute itd. Ti umetni izdelki prihajajo izpod rok nadarjene Tatiane Inkostrijeve. Njen atelje za to umetno obrt je edini v naši banovini. Na blago, ki ga vidimo v omenjeni koči, so vbrizgani s posebnim kompresorjem po šablona krasni ornament, cvetice so tako žive, da kar cveto na svilnatih zavesah. Šablone si izreže izdelovalka sama, vse njeno delo pa očituje fin okus in umetniško nadarjenost.

Toda mizarjev še nismo odpravili. Zlasti ne smemo prezreti

izdelkov I. Zalokarja

ki vedno prednjačijo na velesejmu. Efektnejše svetle spalnice si ne moreš misliti kot je Zalokarjeva iz kanadske breze. Učinkuje pa tudi forma, ne le material. Orehova jedilnica s chemisatom tudi očituje mojstra.

Med mizarji je tudi lesostrugar M. Pečnjak in drug. Lesostrugarski izdelki zbujajo med posetniki precej zanimanja.

Ali si morete misliti spalnico brez zastorov? In solidne lesene zastore razstavlja stalno med mizarji Iv. Bernik.

Iv. Rojc iz Zg. Šiške

je razstavil najoriginalnejšo jedilnico po načrtu G. A. Kosa. Vitrina je dolga omara na visokih nogah z marmornato ploščo,

parknikom.

Carmen ga je čakala črno oblečena v pristanšču. Solznih oči sta se objela in na terasi njenega doma sta se razgovorila o vsem, kar ju je težilo.

Carmen je takoj opazila na bratovem obrazu sledove silnega trpljenja. Njegov obraz je bil poln gub, oči motne, lasje že močno sivi.

— Izgube ljubljene žene ne more preboleti, — je pomislila; — toda mračne misli mi poskusimo pregnati, rešimo ga.

Ramonu se je zdel sestra sicer izpremenjena, toda še lepša kakor prej. Začuden je opazil na njenem obrazu poseben izraz tihe sreče in blaženega miru.

Ves dan sta ostala skupaj in Carmen mu je pravila o tragični smrti svojega moža. Pokazala mu je rano, prizadejano najbrž z isto roko, ki je ubila njenega moža. Našli so jo bili drugi dan po uporu kazencev še onesveščeno v zapuščenih kolibi blizu bojišča. Dolgo so mislili, da bo umrla. K sreči je prihitela mati nekega častnika na pomoč svojemu sinu, ki je bil v boju tudi ranjen. In Carmen je našla v nji drugo mater, ki ji je rešila življenje.

— Predstavim ti to plemenito damo, — je pripomnila smeje, — zahvali se ji še ti, kajti da ni bilo nje, bi zdaj ne imel več sestre.

Pri tem je Carmen večkrat zardela in srce ji je močno utripalo.

Ramon pa ni opazil njenega razburjenja, ker je bil preveč zatopljen v opisovanje vseh nevarnosti, pretečih sestri.

— Da, zares, od srca ji moram biti hvaležen, kajti tvoja smrt, draga sestra, bi bila tudi moja smrt. Brez misli nate, brez spominov, ki so me povsod spremljali, bi bil že stokrat rajši umrl, kajti življenje mi je že neznosno breme.

— Umreti!... Na to vendar nisi mislil!... Vem, bil je grozen udarec, ki te je zadel. Izgubiti tako nepričakovano svojega otroka in Heleno, to je strašno... Saj ste se imeli tako radi. He, ena je bila tako očarljiva. Imela je toliko lepih lastnosti. In vsak večer mislim na njo in če mi postane ji podobna.

Ramon je prebledel. Napenjal je vse sile, da je mogel zadržati gnev.

— Kaj ti pa je? — je vprašala Carmen. In misleč, da je uganila vzrok nenadnega bratovega razburjenja, je pripomnila:

— Oprost, da sem ti pokicala v spomin na udarec. Čas bi že bil, da bi se ti ta rana zacelila. Bogat si, dovolj imaš moči in sposobnosti. Kaj ti ne more življenje ničesar več nuditi? Verjemi mi, Ramon, da ti Helena sama z onega sveta veleva vzeti od življenja vse, kar ti more dati.

nič steklenega ni pri nji. Vrata so izredno masivna, njihovo površje je členkovito, polovični valji se vrste drug poleg drugega. Bife je popolnoma enakega sloga.

Pohištva še ni konca ne kraja.

Da so krasni in prvovrstni tudi izdelki znane tvrdke

Javor

ki razstavlja na koncu pohištvenega paviljona, ni treba še posebej omenjati, saj je to podjetje že dovolj znano in renomirano.

Jurij Pollak iz Kranja

ima spalnico iz korenine finske breze, obrobe so iz črešnjevega lesa; to pohištvo je poceni, seveda pa tudi lepo.

Fr. Vrečko iz Podgore

nas je prijetno presenetil s spalnico iz afriške rože, s kombinacijo orehovine.

Iv. Praznik

je izdelal decentno opremo iz orehovine za gospodovo sobo. Industrija »Javor« razstavlja spalnico iz progastega mahagonija, ki smo jo videli že spomladi in elegantno svečo spalnico iz jesenovega lesa s kombinacijo orehovine. Zadnji v tem paviljonu je

Fr. Prelovšek

ki ima razstavljen mirno učinkujočo spalnico iz domačih, precej svetle orehovine.

V paviljonu F se ustavlja tudi pogosto in paviljona dolgo ne moreš zapustiti. Pri vstopu te zadržijo J. Kuharjeva spalnica iz afriške rože s kombinacijo slamske rože. Pri tem pohištvi ljudje vzdikajo pogosto, da je krasno. Vižmarska mizarška zadruga, katere član je Kuhar, je pač na glas po svojih krasnih izdelkih. Na lesenskih razstavi se očituje pri večini mizarških izdelkov, da je začela prevladovati enostavna, elegantna linija, kar je se zlasti očitno pri Kuharjevi spalnici.

Jedilnica iz kavkaškega oreha, ki jo razstavlja član iste zadruga

Fr. Kregar

očituje že na prvi pogled razkošno eleganco. Arhitekta Serajnik in Omanen sta napravila načrte, kar pomeni, da je slog stvarjen in učinkovit. Kregarjeve izvrstne izdelke pa poznamo že od prejšnjih razstav.

M. Andlovic

razstavlja edini svetlo pohištvo iz mehkega lesa, ki je zelo poceni, in ker je lepo, se ljudje zelo zanimajo zanj, enkrat je že prodano. Poleg je pa tudi krasna orehova jedilnica z originalno omaro za pecivo, praktičnim bifejem, otomano in priročno knjižno omaro, učinkovito je pa tudi stolo za cvetice.

Razstavlja še dva člana vižmarske mizarške zadruga,

Smole in Šetina

tri svetle, cenene spalnice, črešnjevo, iz tičnega javorja s kombinacijo domačega javorja in res krasno iz rožnega jesena z obrobo domačega jesena.

Da so tudi v Trbovljah dobri mizarji, dokazuje spalnica iz orehovine

mizarja V. Cestnika

Orehovino je kombiniral s palisandrom.

R. Kuhar iz Mokronoga zbudi vedno mnogo zanimanja z lepim pohištvom ter originalnimi domisleki. Zdaj razstavlja belo dekliško spalnico, ki je ljudem zelo všeč. Izvrstno lakirana bela barva s črnimi obrobnimi pa tudi res dobro učinkuje. Ko si vidiš že toliko orehovega pohištva, ti je še vseeno všeč Kuharjevo, saj je furnir tako živahen in riopalsander se popolnoma sklada z orehovo.

Nalpeši zaključek pohištvene razstave se ti zdi

Ig. Repšeto pohištvo

če si ga ogledaš nazadnje. Spalnica je živorce iz rože, furnirana v zvezdnih progah; slog je moderen, seveda je pa svojstven, bogat, kar se kaže zlasti pri psih in komodi. Prav tako priklapljen slog je pri orehovi jedilnici, ki jo moramo tudi prišteti med eno najlepših, kar smo jih videli na tej bogati pohištveni razstavi, ki je dokaz, kako delaven je naš človek, nadarjen in da ljubi napredek.

Nihče ne živi po receptu, vendar mnogi pišejo te recepte.

S sredstvom „Haarglanz“ je

nega las popolna. »Črna glava«

»Haarglanz« je v zdravstvenem pogledu potrebna okrepilna in pomlajevalna kopal po umivanju glave. To sredstvo nevtralizira pri vsakem umivanju glave v lasih nabrane alkalije. Nabrekli lasje se s tem sredstvom spet stisnejo in ravnanje in tako hitreje posušijo. S tem pridobijo lasje spet svojo naravno mladostno prožnost. Ta prožnost in popolna čistoča je dokazana s lepim sijajem. Sredstvo »Haarglanz« je priročno vsake, mu zavojčku »Črne glave«, zraven pa so tudi praktična očala proti peni, da si lahko umivamo glavo z odprtimi očmi.

Vlomilci na delu

Trebnje, 8. septembra.

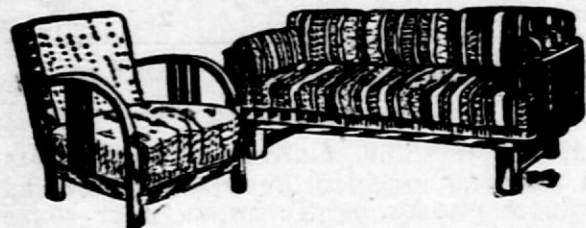
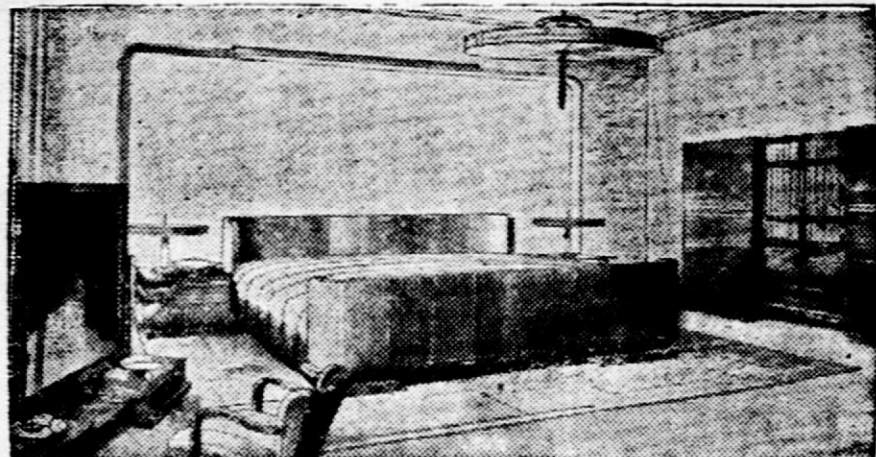
Kakor je »Slov. Narod« že poročal, sta bili nedavno napadeni sestri Klemenčič na Kamnem potoku pri Trebnjem, kjer so se skušali napadalcem polastiti samo denarja. Kmalu potem je bil izvršen drzen vlom v trgovino Grosek v Trebnjem, kjer so vlomilci odnesli znan plen iz dnevnih blagin. Tedaj smo domnevali, da je v okolici Trebnjega drzna domača vlomilska tolpa, ki izvršuje vlome le tam, kjer se očitno nadeja denarja. Razburjenje po teh vlomih se še ni poleglo in že je vse Trebnje in okolico presenetil nov vlom, ki je bil izvršen v bližini St. Lovrenca na Dol, in ki prav jasno kaže, da so bili i to pot vlomilci domačini.

Vdova in prevzitatkarica Moravec Frančiška ima svojo obširno domaćijo v bližini vasi Muhabran nad St. Lovrencem. Lčna hiša z gospodarskim poslopije je precej na samem, obdana od treh strani z gozdom. In tu prebiva vsem okoličanom dobro znana prevzitatkarica Moravčeva, o kateri gre glas, da je premožna in da ima doma precej denarja. Ni čuda, da je ljudska domišljija to bogastvo še pretirala in ljudstvo je govorilo, da ženica hrani doma ogromne vsote denarja, ki ga je imela do nedavnega še naložena v raznih denarnih zavodih. Vprav zadnje dni so pričeli govoriti nesmisel, da je ženica dvignila vse naložbe in da je prinesla denar zaradi varnosti na dom. Da so bile vse te govorice možno pretirane, v pogledu dviga denarja tudi neresnino, je jasno; kljub temu so pa dale povod drznemu vlovu.

Neznani storilci so vlomili podnevi med 15. in 16. uro, ko se je Moravčeva mudila po opravkih v bližnji vasi. Vlomili so skozi trilo, slabo zapirajoče se okno in zlezli v sobo. Odtod so prišli skozi nezaklenjena vrata v vežo, odkoder so vlomili v sobo kjer so se nadejali plena. Zaklenjena vrata stranske sobe so odprli s pomočjo železnega droga in že so bili v sobi, kjer se je kopičilo bajno bogastvo — produkt ljudske domišljije. Značilno pri vlovu je, da so storilci natančno vedeli, kje je ključ od omare in da so omaro s ključem tudi odprli. Ženica je hranila ključ vedno pod cunjami in to je bilo storilec dobro znano. Odprli so omaro in bili so vsekaror razočarani. Namesto kupov denarja, o katerem ni bilo sledu, so našli le 259 Din in zlato ameriško žensko uro. Znatni plen so odnesli s hranilnimi knjižnicami. Odnesli so 3 hranilne knjižnice. Mestne hranilnice Novo mesto v skupni vrednosti 39.575 Din, od katerih pa ne bodo imeli nikake koristi. Drugih stvari se niso polastili. Kakor pri prejšnjih vlovih, kažejo vsi znaki tudi pri tem, da je na delu domača vlomilska tolpa, ki išče izključno denar.

Vezenine — zavese

najnovejši slog, — nizke cene

Matek & MikešLJUBLJANA (poleg hotela Stru-
kelj). — Oglejte si našo razstavo na
velesejmu!**POSETNIKE VELESEJMA****opozarjam**
pred nakupom
couch divanov, da
si jih ogledate pri
meni v delavnici.
Cene solidne in
dobra izdelava.
Telefon 2810**SITAR KAROL, tapetnik in dekorater**
Ljubljana, Wolfova ulica 12 (dvorišče)

Veliko zalogo vsakovrstnega

MODERNEGA POHIŠTVAlastnega izdelka nudi po znatno znižanih cenah trdika
I. REPŠE, tvornica in zaloga pohištva
LJUBLJANA, Dvorni trg 1.
TELEFON 32—28. TELEFON 32—28.
7777**DEKOR**

D. Z. O. Z.

v Ljubljani
Zg. ŠiškaTovarna za
fino
keramikoIzdelovanje umetniških uporabnih predmetov: vaz,
kipov, pepelnikov, svečnikov, stojal za svetiljke, raz-
nih posod za pecivo in sadje, cvetličnih loncev itd.
v vseh modernih oblikah in barvah.

Nadrobna prodaja:

Agnola, Bonač, Kollmann

in na velesejmu paviljon »F«.

Izdelujejo se najnovejši modeli otroških in igračnih vozičkov,
tricičij, razna najnovejša dvokolesa, šivalni stroji in motorji.
Velika izbira. Najnižje cene. — Ceniki franko.»TRIBUNA« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov,
LJUBLJANA, Karlova c. 4.**Pisalna miza**z rolo-zaklopko, v dobrem stanju oha-
njena, se kupi. — Ponudbe pod N. T. na
upravo »Slovenskega Naroda«**Mali oglasi**Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih.
Na odgovor znakom! Na upravljanje brez znakov se
ne odločamo. Najmanjši oglas Din 5.—**NEPREMIČNINE****MAJHNO POSESTVO**
kupim takoj. Opis posestva in
ceno na naslov: Viktor Jer-
man, Pijavice, p. Tržišče, Do-
lenjsko. 3385**2 STANOVANJSKI HIŠI**
lepi, v Ptuj, nova poslopja, v
lepi legi, poceni napredaj. —
Agentura Pichler, Ptuj, Voš-
njakova ulica. 3442**NA VRHNIKI**poceni napredaj dvostanovanj-
ska, davka prosta hiša, priprav-
na za vsako trgovino, obrt ali
letovišče. — Pojasnila daje A.
Gunster, nadoficijal na Vrhnj-
ki. 3439**LOKAL**za vsako obrt v sredini mesta
se odda takoj. Naslov v upravi
»Slov. Narod«. 3452**POSESTVO**srednjeveliko, kjer se lahko re-
de 4 govedi, ali pa srednjeveliko
mlin z malim posestvom kupi.
Biti mora na stalni vodi.
eRsne ponudbe na naslov: A.
Bizjak, Prinz Hendrich Strad
Nr. 27, Eigelshofen, Holland-
Limburg. 3409**PRODAM**Nezložljiva železna POSTELJA
kompletna, dobro ohranjena —
napredaj. Ogleda se: Rožna
dolina, Cesta XIII, št. 3/I (no-
va hiša Jesenšek). 3317**SLIVE**obrane, v zabojih 100 kg po
125 Din, na veliko in malo raz-
pošilja P. Panjan, Hrastovica. 3443**PRILIKA**Za vsako ceno prodam motor v
brezhibnem stanju. Ostrožnik
(Bruss), Logatec. 3457**KUPIM**

VLOŽNE KNJIZICE

Ljubljanske Kreditne banke
kupim. — Viktor Strauss,
Kranj, Kokrsko predmestje 32.
3410**ZAPRAVLJIVCEK**rabljen, vendar v dobrem sta-
nju, s streho, kupimo. Ponudbe
na: »Premogovnik Litoje, dr. z
o. z., Petrovče, pri Celju. 3459**GLASPA****Klavirji!**
Pianini!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bö-
sendorfer, Steinway, Förster,
Petrof, Höpfl, Stingl original,
ki so nesporno najboljši! (Lah-
ka, precizna mehanika.) Pro-
daja jih izključno le sodni iz-
vedenec in bivši učitelj Glas-
bene Matice**Alfonz Breznik**Aleksandrova cesta št. 7
(vogal Beethovnovce ulice)**GRAMOFONSKÉ PLOŠČE**

PO DIN 1.—

posojuje »Slagor« A. Volbenk,
Ljubljana, Aleksandrova cesta
št. 4 (prehod »Viktorija« pala-
če) in Maribor Slovenska ulica
št. 18. 70/T**TVRDKA, KI POZNA OKUS NAŠIH DAM**To dokazujejo velike pošiljke prekrasnih damskih oblek, plašev, edin-
stveni kosi slikovitih žemperjev in vestic, ki uprav zadržijo vsako damo.
Cene brezkonkurenčne!**LUKIČ, LJUBLJANA, STRITARJEVA**

USTANOVLJENO LETA 1846

GRADBENO PODJETJE

TELEFON 2563

G. Tönnies, Ljubljana

DRUŽBA Z O. Z.

Pisarna: DUNAJSKA CESTA št. 25

VHOD DVORAKOVA ULICA 3

Podjetje projektira in izvršuje vsa v gradbeno stroko spadajoča dela. Iz lastne ope-
karnice nudi po konkurenčnih cenah lepo, močno žgano opeko. — Iz lastnega gramo-
zolona vse vrste peska. — Zaloga vsega gradbenega materiala na skladišču Kette-
Murnova cesta.**Pozor, obiskovalci velesejma!**Občinstvo se opozarja na posebno lepo in moderno izdelano spalno sobo iz afriškega
lesa (Kamerunska roža), katere je razstavljena v paviljonu E št. 48—50 od
domače trdke**AVGUST ČERNE**

Splošno mizarstvo, Zg. Šiška, Vodnikova cesta 122.

ROK BERLIČ

strojno mizarstvo

Zapuže št. 22, št. Vid nad Ljubljano

Oglejte si na velesejmu paviljon E 2—10 (vhod desno)

KLAVIRJI, PIANINIprvovrstnih tuzemskih znamk
od Din 11.000 naprej. — »MU-
ZIKA«, Ljubljana, Sv. Petra
cesta 40. 18/T**RAZNO**

ČEVČJI

NA OBROKE

»TEMPO«, Gledališka ulica 4
(nasproti opere)**Najcenejši nakupi!****KONFEKCIJA — MODA**
ANTON PRESKER,
LJUBLJANA, Sv. Petra c. 14.**SVEŽE POSTEVI**Vsaki dan še žive, na izbiro —
dobite v gostilni F. Tomc,
Medvode. 3454**ROČNO MLEKARNO**65 l na uro, nerabljeno, zame-
nja za ohranjen zapravljivček
Fr. Zagar, Češnice, p. Trebelno
pri Mokronogu. 3438**MALINOVEC**garantirano pristen, kg Din 15
— se dobi: Sv. Petra cesta 83
(dvorišče). 3464**KISLO ZELJE**prvovrstno in sarm po naročilu
dobavlja — Homan, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 83. 3463**TEPEŽNI AFRIK MODROCI**

samo Din 220.—

spalne fotelje, fino izdelane.
Din 1800.— prodaja**RUD. SEVER,**LJUBLJANA, Marijin trg 2
Telefon 2622**Vsa pleskarska in
soboslikarska dela**izvršuje točno, solidno in po
konkurenčnih cenah pod garan-
cijo

družba z o. z.

J. HLEBŠpleskarstvo in soboslikarstvo
LJUBLJANA, Mestni trg 19
ali Cankarjevo nabrežje 21.
Telefon »070.**MODROCE**otomane, divane, fotelje in vse
tapetniške izdelke vam nudi
najceneje**IGNACIJ NAROB**Ljubljana, Gospodarska cesta
št. 16 (pri Levu) 25/T**KAM PA, KAM?**Jutri gremo vsi v Vodmat k
španu na bobe ter dobro šta-
jerska in dolenska vina. —
Vabi gostilničarka N. S. 3460**POUK**K TEČAJU NEMŠČINE
v Delavski zbornici se lahko
pristopi. Mladina popoldne, od-
rasli zvečer. 3465**2 MLADE NAUČNICE**tražim, koje imaju volju učiti
svirati i pevati. Plačam 300.—
dinarjev mesečno i celu oskrbu,
šaljem putni trošak. Ponude
s fotografijom: Dimač, Poste
restante, Novi Sad. 3455**UCENKO**v trgovino mešanega blaga —
sprejme V. Reš, Radeče. 3440**UCENKA**poštenih kmetskih staršev,
zdravega in močnega, ki je z
dobrim uspehom dovršil ljud-
sko solo in 1—2 rareda mešan-
ske šole, sprejme Franc Mast-
nak, trgovina mešanega blaga,
Sv. Jurij ob južni železnici. 3456**SLUŽBE****MANUFAKTURIST**s petletno prakso, dober prodaj-
alec, vešč slovenskega in nem-
škega jezika, star 24 let, išče
zaposlenje. Ponudbe prosi na
naslov: Središče ob Dravi 196.**SPREJMEM POTNICO**ali potnika, dobro vpeljanega.
— Stiskovsky, Ljubljana, Ope-
karska cesta 10. 3453**KLEPAR. POMOČNIKA**samostojnega delavca, sprejme
tako: Sadnik, žalec. 3458**L. Mikuš**LJUBLJANA,
Mestni trg 15priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
točno in solidno.**Starši oglejte si naše cene, predno
nakupite šolske potrebščine!****Šolske potrebščine:**Šolske peresnice Din 2.—, 3.—, 3.50, 4.—, 5.—, 8.—
9.— i. t. d.
Šolske mape za zvezke Din 3.50, 4.50.
Šolske aktovke Din 32.—, 37.—, 43.—, 47.—, 52.—
Šolski nahrbtniki Din 13.—, 14.—, 17.—, 19.—
Šolski kovčki Din 13.—, 16.—, 18.—, 22.—, 28.—**Toaletni predmeti:**Milo Din 2.75, 4.50, 6.50
Zobna krema Din 7.—, 11.—, 13.—
Krtičke za obleko Din 9.—
Krtičke za zobe Din 4.50
Krtičke za lase Din 10.50
Termos steklenice Din 24.—
Listnice Din 15.—, 37.—
Denarnice 2.75, 3.—, 4.—, 4.50, 6.—, 9.—
Žepni noži Din 3.50
Žepne škarjice Din 3.60**Pletenine:**Otroške nogavice od Din 4.— dalje
Otroške volnene vestje od Din 30.— dalje
Otroške rokavice od Din 13.— dalje
Kravate od Din 9.—, 12.—, 21.— dalje
Otroške volnene čepice od Din 9.— dalje
Otroški dežniki od Din 32.— dalje**Čevlji:**Za otroke št. 26—28 od Din 30.— dalje
Za otroke št. 29—35 od Din 45.— dalje
Nizki polčevlji za dečke št. 36—39 od Din 65.— dalje
Nizki čevlji za deklice št. 36—41 od Din 85.— dalje
Visoki čevlji za dečke št. 36—39 od Din 95.— dalje
Za dečke črni visoki, posebno močni čevlji z dvojnimi pod-
platom od Din 120.— dalje.
Usnjate telovadne copate s krom-podplatom od Din 26.—
dalje.
Filc šlape za otroke s krom-podplatom od Din 27.— dalje**ANT. KRISPER**
LJUBLJANA

Mestni trg 26 Stritarjeva ulica

